

การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องมาตามัตเตอร์ฟลาย
ฉบับนวนิยายขนาดสั้น ฉบับบทละคร และฉบับอุปรากร

มาตามัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นของลอน ถือเป็นมาตามัตเตอร์ฟลายฉบับแรก และเป็นต้นฉบับของมาตามัตเตอร์ฟลายอีกสองฉบับต่อมาคือ ฉบับบทละครและฉบับอุปรากร เมื่อเบลาสโค้นำมาตามัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นมาดัดแปลงเป็นบทละครนั้น เขามีได้เปลี่ยนแปลงแก่นเรื่องและโครงเรื่องของบทละครให้แตกต่างไปจากเรื่องของลอนแต่ประการใด และเมื่อปุซชินีนำบทละครของเบลาสโคมาดัดแปลงเป็นอุปรากร เขาก็ยังคงรักษาแก่นเรื่องและโครงเรื่องของบทละครไว้ดังเดิมเช่นกัน ดังนั้นแม้รูปแบบการนำเสนอของเรื่องมาตามัตเตอร์ฟลายจะเปลี่ยนแปลงไป หากแต่แก่นเรื่องและโครงเรื่องก็ยังคงเป็นไปตามต้นฉบับเดิม แต่เนื่องจากนวนิยายขนาดสั้น บทละคร และอุปรากร มีรูปแบบที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้เบลาสโคและปุซชินีต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบางส่วนของเรื่องให้เหมาะสมกับรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกันอย่างออกไป การศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้จะช่วยให้สามารถมองเห็นพัฒนาการของเรื่องมาตามัตเตอร์ฟลายนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนกลายเป็นอุปรากรเรื่องเอกของโลกได้อย่างชัดเจน

แก่นเรื่องและโครงเรื่องที่คงไว้ตามต้นฉบับเดิม

แก่นเรื่องซึ่งลอนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายขนาดสั้นเรื่องมาตามัตเตอร์ฟลายมีทั้งแก่นเรื่องหลักและแก่นเรื่องรอง แก่นเรื่องหลักในเรื่องของลอนเป็นการนำเสนอความคิดที่ว่า การเผชิญหน้าระหว่างตะวันตกและตะวันออกย่อมจบลงด้วยความสูญเสียและพ่ายแพ้ของฝ่ายตะวันออก ดังที่ได้กล่าวถึงมาแล้วในบทที่ 1 ส่วนแก่นเรื่องรองก็คือ ความขัดแย้งระหว่างความรักที่จริงจังและอารมณ์รักเพียงชั่วแล่น ทั้งนี้ลอนได้นำเสนอแก่นเรื่องหลักและแก่นเรื่องรองดังกล่าวผ่านโครงเรื่องซึ่งกล่าวถึงการแต่งงานระหว่างคนสองเชื้อชาติที่มีอันต้องจบสิ้นลงด้วยความเศร้าสลดร้อนใจ

โครงเรื่องของนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* เป็นโครงเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อนมากนัก จุดเริ่มต้นของเรื่องเกิดขึ้นเมื่อนายทหารเรือชาวอเมริกันหนึ่งได้เดินทางเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ที่เมืองนางาซากิ ประเทศญี่ปุ่น และเขาก็ได้แต่งงานอยู่กับหญิงญี่ปุ่นคนหนึ่ง การแต่งงานระหว่างคนสองเชื้อชาตินี้ได้ก่อให้เกิดปมปัญหาขึ้น เพราะในขณะที่หญิงญี่ปุ่นถือเอาการแต่งงานครั้งนี้เป็นเรื่องที่จริงจัง และได้มอบความรักของเธอให้แก่สามีชาวอเมริกันอย่างจริงจัง นายทหารเรือชาวอเมริกันกลับมิได้คิดจริงจังกับการแต่งงานครั้งนี้เลย และความรักที่เขามีให้แก่ภรรยาชาวญี่ปุ่นของเขาก็เป็นเพียงอารมณ์รักชั่วครู่ชั่วขณะที่พร้อมจะจางหายไปตามกาลเวลา

ความรักที่จริงจังของทางฝ่ายหญิงและอารมณ์รักเพียงชั่วแล่นของทางฝ่ายชายได้นำไปสู่ปมปัญหาที่เครียดขึงในเวลาต่อมา เมื่อนายทหารเรือชาวอเมริกันได้ลาจากหญิงญี่ปุ่นกลับประเทศของเขาไปโดยให้คำมั่นสัญญาแก่เธอว่าจะกลับมาหาเธออีก และหญิงญี่ปุ่นก็เชื่อมั่นในคำสัญญานั้น โดยมีได้คิดหาตระเวนแต่อย่างใดเลย หลังจากที่ได้สร้างปมปัญหาเป็นหัวใจของโครงเรื่องลงได้กำหนดให้เรื่องราวดำเนินต่อไปโดยที่หญิงญี่ปุ่นก็เฝ้ารอคอยการกลับมาของสามีอย่างใจจดใจจ่ออยู่ตลอดเวลา แต่ก็ยังไม่มีที่ท่าว่าเขาจะกลับมา จากนั้นเรื่องก็ค่อยๆ ทวีความเข้มข้นขึ้น เมื่อความเชื่อมั่นของหญิงญี่ปุ่นถูกทำให้สั่นคลอนโดยเธอได้รับคำบอกเล่าจากบุคคลต่างๆ ว่า สามีชาวอเมริกันของเธอจะไม่กลับมาหาเธออีกแล้ว

แต่ในขณะที่หญิงญี่ปุ่นกำลังรอคอยสามีของเธออยู่ด้วยความหวาดหวั่นนั้น ปมปัญหาที่มีอยู่ก็ดูเหมือนจะคลี่คลายลง เพราะนายทหารเรือชาวอเมริกันได้เดินทางกลับมาถึงนางาซากิอีกครั้งหนึ่ง ทว่าการกลับมาได้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากนายทหารเรือหนุ่มกลับมาพร้อมกับภรรยาคนใหม่ ซึ่งเป็นหญิงชาวอเมริกัน โดยมีจุดประสงค์ที่จะมารับลูกชายของเขาซึ่งเกิดกับหญิงญี่ปุ่นไปอุปการะ เรื่องจึงดำเนินมาถึงจุดขัดแย้งสุดขั้วเมื่อหญิงญี่ปุ่นได้พบกับหญิงอเมริกัน และปมปัญหาก็คลี่คลายลงเมื่อหญิงญี่ปุ่นได้รู้ความจริงว่าหญิงอเมริกันนั้นคือ ภรรยาคนใหม่ของสามีของเธอ และเมื่อปมปัญหาก็คลี่คลายลง เรื่องราวที่เกิดขึ้นจึงดำเนินมาสู่จุดจบ ซึ่งลงก็ปิดเรื่องนวนิยายของเขา ลงในแบบโคกนาฏกรรม โดยหญิงญี่ปุ่นได้ตัดสินใจฆ่าลูกของเธอหนีไปเผชิญชะตาชีวิตด้วยตัวเองหลังจากที่เธอคิดจะฆ่าตัวตายในตอนแรก

เมื่อเบลาสโก้นำเรื่องของลงมาดัดแปลงเป็นบทละคร เขาได้คงทั้งแก่นเรื่องหลักและ

แก่นเรื่องรองในนวนิยายของลองไว้ อีกทั้งยังได้คงโครงเรื่องตามที่ลงสร้างไว้ทั้งหมด แต่ทั้งนี้เบลาสโคได้บิดเรื่องบทละครของเขาด้วยไศกนาฏกรรมที่รุนแรงกว่าในเรื่องของลอง กล่าวคือบทละครของเบลาสโคจบลงด้วยการกระทำอัตวินิบาตกรรมของหญิงญี่ปุ่น ซึ่งเมื่อบุชชินีนำบทละครของเบลาสโคมาดัดแปลงเป็นอุปรากร เขาก็ได้คงแก่นเรื่องหลัก แก่นเรื่องรอง และโครงเรื่องของบทละครไว้ อีกทั้งยังบิดเรื่องอุปรากรของเขาในแบบเดียวกับบทละครของเบลาสโคด้วย

รูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน

ลองนำเสนอเรื่อง *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ในรูปแบบของนวนิยายขนาดสั้นซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นบทสั้นๆ รวมทั้งสั้น 15 บท แม้จะมีข้อแตกต่างในเรื่องของขนาดความยาว หากแต่นวนิยายขนาดสั้นก็มีลักษณะเช่นเดียวกับนวนิยายทั่วไปคือ เป็นเรื่องเล่าที่เขียนขึ้นสำหรับอ่านให้ได้เรื่องราวเพื่อให้เกิดจินตนาการตามเรื่องทีอ่าน โดยมีผู้เล่าเรื่องและถ่ายทอดเรื่องราวมายังผู้อ่านด้วยการบรรยาย การพรรณนา และบทสนทนาของตัวละคร นอกจากนี้นวนิยายยังไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของขนาดความยาวและเรื่องของเวลาที่ใช้ในการอ่าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้แต่งสามารถที่จะกำหนดให้เรื่องราวของนวนิยายมีขนาดความยาวได้มากน้อยตามความต้องการ โดยขึ้นอยู่กับการวางโครงเรื่องเป็นสำคัญ และผู้อ่านเองก็สามารถที่จะใช้เวลาในการอ่านนวนิยายเรื่องหนึ่งๆ ยาวนานเพียงใดก็ได้

การนำเสนอเรื่อง *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ในรูปแบบของนวนิยายขนาดสั้นจึงเปิดโอกาสให้ลองสามารถที่จะใช้การพรรณนาบอกทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้อ่านได้อย่างละเอียดตามความต้องการ เรื่องของลองจึงประกอบไปด้วยเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ ซึ่งมีทั้งเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง และเหตุการณ์ที่แทรกเสริมเข้ามาโดยไม่มีผลต่อการดำเนินเรื่องแต่อย่างใด นอกเหนือจากนั้นแล้ว ลองยังใช้ตัวละครได้มาก อีกทั้งยังสามารถใช้ฉากในการดำเนินเรื่องได้หลายฉาก และใช้ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องได้ยาวนาน

ในเวลาต่อมา เบลาสโคได้นำนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* มาดัดแปลง

เป็นบทละครองค์เดียว * (One-act-play) เพื่อใช้สำหรับแสดงบนเวที การนำเสนอเรื่อง มาตามัตเตอร์หลายในรูปแบบของบทละคร ทำให้เบลาสโคไม่สามารถที่จะคงเรื่องราวเดิมของ ฉบับนวนิยายขนาดสั้นไว้ได้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะบทละครเขียนขึ้นเพื่อใช้สำหรับแสดงต่อหน้าคนดูจริงๆ ซึ่งการแสดงจะเกิดขึ้นได้ในชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นบทละครจึงมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเบลาสโคนำนวนิยายขนาดสั้นของลงมาดัดแปลงเป็นบทละครองค์เดียวซึ่งโดยปกติใช้ระยะเวลาในการแสดงประมาณ 15-40 นาที 1 ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดงก็ยิ่งจะมีมากขึ้นไปอีก เมื่อเป็นเช่นนั้นเบลาสโคจึงต้องพยายามทำให้บทละครของเขามีการดำเนินเรื่องที่สั้นและกระชับมากที่สุดเพื่อที่จะให้เรื่องจบลงได้ภายในองค์เดียว ด้วยเหตุผลดังกล่าว เบลาสโคจึงได้ตัดเหตุการณ์บางเหตุการณ์และตัวละครบางตัวที่ไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องออกไป อีกทั้งยังได้ปรับเปลี่ยนให้เหตุการณ์ทั้งหมดในบทละครดำเนินไปอย่างต่อเนื่องภายในสถานที่แห่งเดียวตั้งแต่ต้นจนจบ โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องสั้นๆ เพียงหนึ่งวันกับอีกหนึ่งคืนเท่านั้น

เมื่อบทละครของเบลาสโคได้รับความสนใจจากปฏิกิริยาไปดัดแปลงเป็นอุปรากร รูปแบบการนำเสนอก็เปลี่ยนแปลงไปอีก แม้ว่าอุปรากรและละครต่างก็เป็นนาฏกรรมเช่นเดียวกัน หากแต่อุปรากรนั้นแตกต่างจากบทละครอย่างมาก ดังที่ โอลกา เมย์นาร์ด (Olga Maynard) กล่าวไว้ว่า

... opera has a mode and manner, and its language or vocabulary

* J.A.Cuddon, *A Dictionary of Literary Terms* (New York:

Penguin Books, 1980), p.170, 465: บทละครองค์เดียวมีปรากฏอยู่น้อยมากในช่วงก่อนปลายศตวรรษที่ 19 แต่เมื่อมาถึงช่วงปลายศตวรรษที่ 19 บทละครประเภทนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยมักจะถูกนำมาใช้เป็นการแสดงเพื่อเรียกร้องความสนใจจากคนดูก่อนที่การแสดงรายการสำคัญจะเริ่มขึ้น (Curtain raiser) ในเวลาต่อมา บทละครองค์เดียวได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ การถูกนำมาใช้ในแบบเดิมก็เริ่มลดน้อยลงไป

¹ Ibid., p.464-465.

is particular to itself. Know what opera is, and accept it for itself-exactly as you know and accept a play is a play; a ballet is a ballet. But opera is far more complex and complicated than a play or ballet. ²

อุปรากรนั้นแตกต่างจากละครเนื่องจากอุปรากรเป็นนาฏกรรมที่ได้รับการยกย่องกันทั่วไปว่าเป็นวิจิตรศิลป์ชั้นสูงที่มีความสำคัญยิ่งใหญ่เหนือนาฏศิลป์สากลทั้งปวง ด้วยอุปรากรเป็นจุดรวมของศิลปะหลายแขนง ได้แก่ ดนตรี กวีนิพนธ์ ระบาย การแสดง เครื่องแต่งกาย และฉาก ซึ่งศิลปะเหล่านี้ต้องสร้างสรรค์ด้วยหลักวิชาและด้วยความสามารถอย่างสูง ประกอบด้วย ความปราณีตบรรจงเป็นพิเศษ นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว อุปรากรยังต้องประกอบด้วย สิ่งสำคัญอีกหลายประการ เช่น สถานที่แสดง ระเบียบจรรยาบรรณรชาของพุ่ม และการเลือก เห็นผู้แสดงซึ่งต้องมีความสามารถอย่างดีเลิศอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขับร้อง ³

ในบรรดาศิลปะแขนงต่างๆ ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นอุปรากรนั้น ดนตรีถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของอุปรากรเหนือศิลปะแขนงอื่นๆ ทั้งหมดเลยทีเดียว เพราะนาฏกรรมประเภทอื่นๆ หากจะมีดนตรีเข้ามาปะปนอยู่ด้วยก็เป็นแต่เพียงส่วนประกอบเท่านั้น มิใช่เป็นส่วนสำคัญที่สุดเฉกเช่น ดนตรีของอุปรากร "In opera, drama and music happen together, at the same time." ⁴ ดังนั้นดนตรีจึงถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของอุปรากรที่สร้างความแตกต่างระหว่างอุปรากรและละครอย่างชัดเจน ทั้งนี้ในการแสดงอุปรากร ผู้แสดงจะใช้การเจรจาด้วยการ

² Olga Maynard, *Enjoying Opera* (New York: Charles Scribner's Sons, 1966), p.72.

³ กำธร สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, *สังคีตนิพนธ์* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514), หน้า 106.

⁴ Ibid., p.75.

ซักร้องแทนการเจรจาด้วยคำพูดธรรมดาแบบละครพูด * ฉะนั้นอุปรากรจึงมีส่วนประกอบสำคัญ คือ บทซักร้อง (Libretto) และบทเพลงดนตรี (Music) บทซักร้องมักจะแต่งเป็นร้อยกรอง โดยแต่งขึ้นตามเนื้อเรื่องเช่นเดียวกับบทเจรจาของละครพูด ส่วนบทเพลงดนตรีนั้นจะมีทั้งเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการซักร้องและที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง ด้วยเหตุนี้ดนตรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแสดงอุปรากร และนี่ก็คือเหตุผลที่ทำให้อุปรากรได้รับการยกย่องให้เป็นผลงานของผู้ประพันธ์เพลง (Composer) แทนที่จะถือว่าเป็นผลงานของผู้แต่งเรื่องหรือบทซักร้อง (Librettist) และด้วยเหตุผลดังกล่าว อุปรากรเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* จึงถือเป็นผลงานของปูซินีซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทเพลงดนตรี ส่วนอิลลิคาและจีโอโคซาซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทซักร้องนั้น มีความสำคัญรองลงไป

เนื่องจากอุปรากรเป็นนาฏกรรมที่เน้นความยิ่งใหญ่ของศิลปะหลายแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งดนตรีดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ฉะนั้นเมื่อปูซินีนำบทละครเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* มาดัดแปลงเป็นอุปรากร เขาจึงได้ขยายเรื่องราวของบทละครจากเดิมซึ่งมีเพียงองก์เดียวมาเป็นอุปรากรสององก์ โดยองก์ที่ 1 ของอุปรากรคือส่วนที่ปูซินีเพิ่มเติมเข้ามาเพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของศิลปะแขนงต่างๆ และองก์ที่ 2 คือเรื่องราวเดิมในบทละคร ซึ่งต่อมาปูซินีได้แบ่งองก์ที่ 2 นี้ออกเป็นสององก์ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1

เมื่อเปรียบเทียบกับ *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ฉบับบทละครดูแล้ว *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ฉบับอุปรากรจะมีขนาดความยาวมากกว่ามาก ทั้งนี้เพราะฉบับบทละครมีเพียงองก์เดียวและใช้เวลาในการแสดงไม่เกิน 40 นาที แต่ฉบับอุปรากรนั้นมีถึงสามองก์ และทั้งสามองก์นี้ใช้เวลาในการแสดงรวมกันทั้งสิ้นถึง 129 นาที โดยองก์ที่ 1 จะใช้เวลาในการแสดง 48 นาที องก์ที่ 2 ใช้เวลาในการแสดง 49 นาที และองก์ที่ 3 ใช้เวลาในการแสดง 32 นาที⁵

* ยกเว้นอุปรากร หรืออุปรากรเบาเท่านั้นที่จะมีการเจรจาด้วยคำพูดธรรมดาแทรกอยู่บ้าง

⁵ Quaintance Eaton, *Opera Production: A Handbook* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1961), p.92.

เนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงไป

เห็นได้ว่าทั้งนวนิยายขนาดสั้น บทละคร และอุปรากร ต่างก็มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้เมื่อเบลาสโกได้นำมาตามบัตรเตอร์ฟลาซฉบับนวนิยายขนาดสั้นมาดัดแปลงเป็นบทละครองค์เดียว เขาจึงต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนในเรื่องเดิมของลองให้เหมาะสมกับรูปแบบของบทละคร เช่นเดียวกับปูซนินซึ่งก็ต้องปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนในบทละครของเบลาสโกให้เหมาะสมกับรูปแบบของอุปรากรด้วยเช่นกัน จากการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของเรื่องมาตามบัตรเตอร์ฟลาซทั้งสามฉบับพบว่า มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในส่วนของ การดำเนินเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร สถานที่ และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

1. การดำเนินเรื่อง

การดำเนินเรื่องในมาตามบัตรเตอร์ฟลาซฉบับนวนิยายขนาดสั้นแบ่งออกได้เป็นสองช่วงคือ ช่วงแรกเป็นเรื่องราวในบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ซึ่งเริ่มเรื่องตั้งแต่ฝั่งเคอร์ตันเดินทางมาถึงเมืองนางาซากิ จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ในตอนท้ายที่หน้าของใจใจซึ่งได้ประกาศตัดญาติขาดมิตรจากเธอ ลองได้เริ่มต้นเรื่องราวในบทที่ 1 ไว้ว่า

Sayre had counseled him on the voyage out (for he had repined ceaselessly at what he called their banishment to the Asiatic station) to wait till they arrived. He had never regarded service in Japanese waters as banishment, he said, and he had been out twice before.

Pinkerton had just come from the Mediterranean. ⁶

⁶ John Luther long, *Madame Butterfly* (U.S.A.: The Devine Press, 1898), p.1.

ส่วนช่วงที่สองเป็นเรื่องราวในบทที่ 4 จนถึงบทที่ 15 ซึ่งเริ่มเรื่องหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันได้เดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกาไปแล้ว จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ในตอนท้ายของเรื่อง เรื่องราวในตอนเริ่มต้นของบทที่ 4 มีว่า

And after his going, in the whimsical delight they had practised together, she named the baby, when it came, Trouble ... As for his permanent name, - he might have several other before, - that was for him to choose when he returned. And this event was to happen, according to his own words, when the robins nested again. ⁷

ทั้งนี้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากนี้จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ในตอนสุดท้ายของเรื่อง จะดำเนินไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยแต่ละเหตุการณ์จะทิ้งช่วงเวลาห่างกันหนึ่งวันบ้าง หนึ่งสัปดาห์บ้าง น้อยหรือมากกว่าหนึ่งสัปดาห์บ้าง

แต่เมื่อเบลาสโคนำเรื่องของลุงมาดัดแปลงเป็นบทละครองค์เดียว ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดงได้ส่งผลให้เบลาสโคต้องพยายามทำให้เรื่องราวในบทละครของเขาสั้นและกระชับมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ด้วยเหตุนี้เบลาสโคจึงได้เปลี่ยนแปลงการดำเนินเรื่องในบทละครเสียใหม่ โดยเริ่มต้นบทละครของเขาด้วยเหตุการณ์ภายหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันได้เดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกาไปแล้วซึ่งตรงกับบทที่ 4 ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ทั้งนี้เบลาสโคได้ใช้ภาพเหตุการณ์ในขณะที่โจโจ้กำลังรดน้ำต้นไม้และเก็บดอกไม้มาวางไว้บนหิ้งบูชา พร้อมกับคุกเข่าลงสวดมนต์อ้อนวอนขอให้ฟิงเคอร์ตันกลับมาในเร็ววันมาเป็นฉากเริ่มแรกของเรื่อง เพื่อที่จะบอกให้คนดูทราบอย่างคร่าวๆ ว่า ก่อนหน้านั้นฟิงเคอร์ตันเคยอยู่กับโจโจ้ชังมาก่อน แต่ในขณะที่เขาได้จากไปแล้ว และโจโจ้ชังกำลังรอคอยการกลับมาของเขาอยู่ด้วยใจจดจ่อ

⁷ Ibid., p.12.

As the curtain rises, Madame Butterfly is spraying the growing flowers with a small watering pot. She snips off two little bunches, lays them on a plate of rice which she sets reverently on the shrine, then kneels, putting her hands on the floor, her forehead on them.

Madame Butterfly: Oh, Shaka! Hail! Hail! Also perceive! Look down! I have brought a sacrifice of flowers and new rice. Also, I am quite clean. I am shivering with cleanness. Therefore grant that Lef-ten-ant B.F.Pik-ker-ton may com back soon. ⁸

เนื่องจากลองได้นำเหตุการณ์ในส่วนที่มีความสำคัญและมีผลต่อการดำเนินเรื่องซึ่งเกิดขึ้นในช่วงก่อนที่พิงเคอร์ตันจะกลับไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาถ่ายทอดไว้ในคำบอกเล่าของตัวละครอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นแม้ว่าเบลาสโกจะมีได้นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวไว้ใน *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* กับบทละคร แต่กระนั้นเหตุการณ์สำคัญซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นและมีผลต่อการดำเนินเรื่องจะยังคงปรากฏอยู่ในบทละครของเบลาสโก

นอกจากนี้เบลาสโกยังได้ปรับเปลี่ยนให้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบทละครดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่ทิ้งช่วงเวลาห่างจากกัน ยกเว้นเพียงช่วงเวลาหัวใจใจซึ่งเผื่อรอคอยการกลับมาของพิงเคอร์ตันเท่านั้นที่มีการสมมติให้เวลาผ่านไปหนึ่งคืนและดำเนินเรื่องต่อไปในเช้าวันรุ่งขึ้น

ครั้นเมื่อปูซึ้นมาบทละครของเบลาสโกมาดัดแปลงเป็นอุปรากร เขาได้ขยายเรื่องของบทละครจากเดิมซึ่งมีเพียงองก์เดียวมาเป็นอุปรากรสามองก์ โดยนำเรื่องราวการแต่งงาน

⁸ David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, ed. Arthur Hobson Quinn, 7th ed. (New York: Appleton-Century-Crofts, 1953), p.627.

ระหว่างโจโจ้ซังและฟิงเคอร์ตันซึ่งเป็นส่วนที่ได้รับการบอกเล่าไว้ทั้งในฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละครมาขยายความและนำเสนอเป็นฉากงานวิวาห์ไว้ในองก์ที่ 1 อุปรากรของปูซุซึนิเปิดเรื่องขึ้นด้วยเหตุการณ์การสนทนาระหว่างฟิงเคอร์ตันผู้เป็นเจ้าของงานและพ่อสื่อหาคู่ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดงานวิวาห์ในครั้งนี้

Pinkerton (surprised): ... And ceiling and wall ...

Goro (amuse): Come and go, back and forth, according to whether you want to give the same living space a new look or its old look. 9

จากนั้นปูซุซึนิได้ดำเนินเรื่องราวของอุปรากรต่อไป เช่นเดียวกับในฉบับบทละคร หากแต่เขาได้แบ่งเรื่องราวของฉบับบทละครจากองก์เดียวเป็นสามองก์ โดยกำหนดให้เรื่องราวนับตั้งแต่เมื่อละครเปิดฉากขึ้นมา จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ในช่วงที่โจโจ้ซังกำลังรอคอยฟิงเคอร์ตันอยู่พร้อมกับลูกชายของเธอและซุสึกิเป็นเนื้อเรื่องในองก์ที่ 2 และกำหนดให้เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องจากในองก์ที่ 2 จนกระทั่งจบเรื่องเป็นเนื้อเรื่องในองก์ที่ 3 นั่นคือ เนื้อเรื่องในองก์ที่ 3 จะเริ่มต้นขึ้นในเวลาเช้าของวันใหม่ โดยที่โจโจ้ซังก็ยังคงรอคอยฟิงเคอร์ตันอยู่อย่างเดิม และจบลงด้วยการกระทำอัตวินิบาตกรรมของโจโจ้ซัง เช่นเดียวกับในฉบับบทละคร

2. เนื้อเรื่อง

มาตามباتเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับมีเนื้อเรื่องหลักที่คล้ายคลึงกัน แต่มีรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่แตกต่างกัน โดยฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละครจะมีรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่แตกต่างกันมากในส่วนที่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง ส่วนฉบับบทละครและฉบับอุปรากรจะมีรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่ไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก และเนื้อเรื่องส่วนที่แตกต่างกันนั้นก็เป็น

9 Giacomo Puccini, *Madame Butterfly*, Trans. Stanley Appelbaum. (New York: Dover, 1983), p.3.

เนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งไม่สู้จะมีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องมากนัก ในส่วนของความแตกต่างระหว่างฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับอุปรากรนั้นก็เป็นไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกับความแตกต่างระหว่างฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร

เนื้อเรื่องซึ่งคล้ายคลึงและแตกต่างของมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับอาจเปรียบเทียบให้เห็นได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัวเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>บทที่ 1 - บทที่ 3</p> <p>- พิงเคอร์ตันได้รับคำแนะนำจากเพื่อนนายทหารที่ชื่อ ชาร์ย ให้แต่งงานกับผู้หญิงญี่ปุ่นเพื่อหาความสุขในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ที่นางาซากิ และชาร์ยยังได้เล่าให้พิงเคอร์ตันฟังถึงเรื่องการแต่งงานระหว่างพี่ชายของเขาและหญิงเกisha คนหนึ่งซึ่งจบลงโดยทางฝ่ายชายได้ทอดทิ้งฝ่ายหญิงไป (บทที่ 1)</p>	<p>องก์เดียว</p> <p>-</p>	<p>องก์ที่ 1</p> <p>-</p>
<p>- พิงเคอร์ตันได้แต่งงานกับหญิงเกisha ญี่ปุ่นชื่อ โจโจซึ่งโดยการจัดสรรของพ่อสื่อหาคู่ และพ่อสื่อหาคู่ยังได้จัดหาบ้านเช่าที่มีสัญญาเช่าถึง 999 ปี ให้เป็นที่พำนักของคู่สามีภรรยา (บทที่ 2)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร</p>
<p>-</p>	<p>-</p>	<p>- พ่อสื่อหาคู่พาพิงเคอร์ตันเดินชมบ้านและเรียกคนรับใช้มาแนะนำให้เขารู้จัก</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
-	-	- ชาร์ปเลสเดินทางมาร่วมงานวิวาท์และกล่าวตักเตือนฟิงเคอร์ตันว่าอย่าเห็นการแต่งงานครั้งนี้เป็นเรื่องล้อเล่น
- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันกลับอเมริกาไปแล้ว (บทที่ 10)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- ชาร์ปเลสพูดคุยกับโจโจซังและสอบถามถึงความเป็นมาของเธอ
-	-	- โจโจซังนำสมบัติส่วนตัวของเธอออกมาให้ฟิงเคอร์ตันดู
-	- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันกลับอเมริกาไปแล้ว	- โจโจซังให้ฟิงเคอร์ตันดูของอย่างหนึ่ง โดยไม่ยอมให้เขาดูสิ่งของที่อยู๋ภายในห่อ พ่อสื่อหาคูบอกให้ฟิงเคอร์ตันรู้ว่าสิ่งของที่อยู่ในห่อคือมีดซึ่งสมเด็จพระจักรพรรดิได้พระราชทานให้บิดาของโจโจซังใช้ปลิดชีพตัวเอง
-	-	- โจโจซังนำกล่องใส่วิญญาณบรรพบุรุษออกมาให้ฟิงเคอร์ตันดู

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นหลังการแต่งงาน (บทที่ 2)	-	- โจโจซังบอกให้ฟิงเคอร์ตันรู้ว่าเธอได้แอบเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ตามเขาแล้ว
-	-	- ข้าหลวงประจำเมืองนางาซากิและนายทะเบียนได้เข้ามาประกอบพิธีแต่งงานโดยให้คู่บ่าวสาวร่วมลงนามในใบทะเบียนสมรส
-	-	- ลุงของโจโจซังซึ่งบวชเป็นพระปรากฏตัวขึ้นกลางงานและกล่าวพระนามที่โจโจซังแอบเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ เมื่อญาติพี่น้องเพื่อนฝูงของเธอรู้เข้าจึงพากันกล่าวพระนามเธอด้วย
- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นหลังการแต่งงาน (บทที่ 2)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- ฟิงเคอร์ตันขับไล่ลุงของโจโจซังและญาติพี่น้องเพื่อนฝูงของเธอออกไปจากงาน
- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นหลังการแต่งงาน (บทที่ 3)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- ลุงและญาติพี่น้องเพื่อนฝูงของโจโจซังกล่าวสาปแช่งและตัดเป็นตัดตายกับเธอ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับละคร	ฉบับอุปรากร
-	-	- พิงเคอร์ตันปลอมประโลมใจโจโจซึ่งให้คล้ายทุกซ์โศกจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จากนั้นทั้งสองจึงเข้าสู่ห้องหอ
- พิงเคอร์ตันไม่ชอบญาติพี่น้องของโจโจซึ่งเพราะเห็นว่าเป็นพวกพັນสมัย เขาจึงสั่งห้ามไม่ให้โจโจซึ่งยุ่งเกี่ยวกับญาติพี่น้องของเธออีก ทั้งยังได้นำกุญแจมาใส่ประตูหน้าต่างทุกบานในบ้านเพื่อป้องกันไม่ให้ญาติพี่น้องเหล่านั้นยุ่งเกี่ยวกับเธอ โจโจซึ่งยินยอมทำตาม (บทที่ 2)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น แต่ไม่ได้บอกถึงสาเหตุที่พิงเคอร์ตันไม่ชอบญาติพี่น้องของโจโจซึ่ง	- พิงเคอร์ตันต้องนำกุญแจมาใส่ประตูหน้าต่างในบ้านเพื่อป้องกันมิให้ญาติพี่น้องของโจโจซึ่งซึ่งไม่พอใจที่เธอแอบเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์มารบกวนทำร้ายเธอ
- พิงเคอร์ตันคิดที่จะให้โจโจซึ่งเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ตามเขา แต่ยังมีทันทีที่เขาจะได้ทำอะไร โจโจซึ่งก็แอบหนีไปที่โบสถ์เพื่อเรียนรู้ศาสนาของเขาด้วยตัวของเธอเอง (บทที่ 2)	-	- โจโจซึ่งแอบหนีไปที่โบสถ์เพื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ตามพิงเคอร์ตันด้วยตัวของเธอเอง
- ญาติพี่น้องของโจโจซึ่งประกาศตัดขาดจากเธอ (บทที่ 3)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- มีเหตุการณ์ที่เหมือนกัน แต่เกิดขึ้นในวันวิวาห์

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>บทที่ 4 - บทที่ 12</p> <p>- หลังจากใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ระยะเวลาหนึ่ง ฟิงเคอร์ตันก็ถูกเรียกตัวกลับประเทศ แต่เขาได้ให้คำมั่นสัญญากับโจโจซึ่งว่าจะกลับมาหาเธอเมื่อนกโรบินสร้างรังใหม่อีกครั้งหนึ่ง (บทที่ 4)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น</p>	<p>องก์ที่ 2</p> <p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร</p>
-	<p>- โจโจซึ่งสวดมนต์อ้อนวอนต่อพระพุทธรูปขอให้ฟิงเคอร์ตันกลับมาในเร็ววัน</p>	<p>- ชุสกีสวดมนต์อ้อนวอนต่อพระพุทธรูปขอให้ฟิงเคอร์ตันกลับมา โดยมีโจโจซึ่งนั่งฟังอยู่ใกล้ๆ</p>
<p>- หลังจากที่ฟิงเคอร์ตันจากไปได้ไม่นาน โจโจซึ่งได้ให้กำเนิดบุตรชายคนหนึ่งซึ่งเธอตั้งชื่อให้ว่า ทรับเบิล (บทที่ 4)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร</p>
<p>- ในระหว่างที่รอการกลับมาของฟิงเคอร์ตัน โจโจซึ่งต้องประสบกับปัญหาทางการเงินเพราะเงินค่าใช้จ่ายที่เขาให้เธอไว้ก่อนที่จะจากไปกำลังจะหมดลง (บทที่ 4)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของ *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- โจโจซึ่งสั่งห้ามไม่ให้ซุสกีพูดภาษาอื่นใดนอกจากภาษาของประเทศสหรัฐอเมริกา (บทที่ 4)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	-
- โจโจซึ่งเชื่อมั่นว่าพิงเคอร์ตันจะต้องกลับมาหาเธอตามคำมั่นสัญญา และเผื่อว่าคณินถึงวันนั้นให้ซุสกีฟังจนเคลิบเคลิ้มตามไปด้วย (บทที่ 4)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร แต่ซุสกีกลับสะอื้นให้เมื่อได้ฟังคำพูดของโจโจซึ่ง
- โจโจซึ่งเห็นนกตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ระเบียงบ้าน จึงใช้ให้ซุสกีไปคว้าไชนกโรบินหรือไม่และมันสร้างรังหรือยัง (บทที่ 4)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	-
- พ่อสื่อหาคู่ได้มาเกลี้ยกล่อมให้โจโจซึ่งยอมแต่งงานใหม่กับยะมะโคะริซึ่งมีฐานะร่ำรวย แต่โจโจซึ่งปฏิเสธ เขาจึงขอร้องให้เธออนุญาตให้เขาพายะมะโคะริมาพบเธอสักครั้ง ซึ่งเธอก็ยินยอม แต่การมาของคนทั้งสองกลับทำให้โจโจซึ่งต้องตัดสินใจไปยังสถานกงสุลอเมริกัน และเธอก็ได้พบกับชาร์ปเลสในเวลาต่อมา (บทที่ 7)	- ชาร์ปเลสมาหาโจโจซึ่งที่บ้านโดยมีพ่อสื่อหาคู่เป็นผู้นำทางมา หลังจากทั้งสองมาถึงและพูดคุยกับโจโจซึ่งได้ครู่หนึ่ง ยะมะโคะริก็ติดตามมา	- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>- มีเหตุการณ์ที่เหมือนกัน แต่เกิดขึ้นเมื่อ โจโจซังได้พบชาร์ปเลสที่สถานกงสุลอเมริกัน (บทที่ 9)</p>	<p>- โจโจซังสอบถามชาร์ปเลสถึงเรื่องของนกโรบินซึ่งเธอสงสัยว่า นกโรบินในประเทศสหรัฐอเมริกาอาจจะสร้างรังช้ากว่าในประเทศญี่ปุ่น</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>
<p>-</p>	<p>- โจโจซังนำดาบของบิดาออกมาให้ชาร์ปเลสดู</p>	<p>- โจโจซังนำห่อของซึ่งภายในบรรจุมีดของบิดาออกมาให้ฟังเคอร์ตันดู (ในองก์ที่ 1)</p>
<p>- พ่อสื่อหาคู่เล่าให้ยะมะ โดะริฟังว่าบิดาของโจโจซังเป็นข้าราชการใช้ในสมเด็จพระจักรพรรดิซึ่งได้เข้าร่วมรบในการปราบจลาจล และได้ปลิดชีพตัวเองในเวลาต่อมา (บทที่ 8)</p>	<p>- โจโจซังเล่าเรื่องบิดาของเธอให้ชาร์ปเลสฟังว่า บิดาของเธอปลิดชีพตัวเองเพราะพ่ายแพ้ในการรบ</p>	<p>- พ่อสื่อหาคู่เล่าให้ฟังเคอร์ตันฟังว่าบิดาของโจโจซังปลิดชีพตัวเองโดยคำสั่งของสมเด็จพระจักรพรรดิ (ในองก์ที่ 1)</p>
<p>- มีเหตุการณ์ที่เหมือนกัน แต่เกิดขึ้นเมื่อโจโจซังได้พบชาร์ปเลสที่สถานกงสุลอเมริกัน (บทที่ 10)</p>	<p>- โจโจซังเล่าเรื่องของเธอให้ชาร์ปเลสฟังว่าเมื่อบิดาสิ้นชีวิต ครอบครัวของเธอมีสถานะตกต่ำลง เธอจึงต้องมาเป็นเกอิชา ขณะนั้นเธอคิดที่จะแต่งงานกับใครสักคนเพื่อญาติพี่น้องของเธอ ครั้นเมื่อพ่อสื่อหาคู่ติดต่อให้เธอแต่งงานกับฟังเคอร์ตัน เธอกลับไม่ยอมตกลงเพราะรู้สึกกลัวที่เขาคือคน</p>	<p>- โจโจซังเล่าเรื่องของเธอให้ชาร์ปเลสฟังต่อหน้าฟังเคอร์ตันโดยกล่าวถึงแต่สาเหตุที่ทำให้เธอต้องมาเป็นเกอิชา และมีได้กล่าวถึงเรื่องที่ต้องแต่งงานกับฟังเคอร์ตันเพราะความจำเป็นแต่อย่างใด (ในองก์ที่ 1)</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามเตอร่าหลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
	ต่างชาติ ทว่าญาติพี่น้องของเธอกลับสนับสนุนให้เธอแต่งงานกับเขาเพราะเห็นว่าเขามีเงิน แต่เมื่อเธอยอมแต่งงานกับเขา เขากลับไม่ชอบญาติพี่น้องของเธอ	
- พ่อสื่อหาคู่และยะมะ โคะริพยายามพูดให้โจโจซัง เชื่อว่าฟิง เคอร์ตันจะไม่มีวันกลับมาหาเธออีกแล้ว แต่โจโจซังไม่ยอมเชื่อและยืนยันกรานว่าเธอรู้มาว่า การหย่าร้างในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ใช่เรื่องที่จะทำได้ง่ายๆ เพราะถ้าใครต้องการหย่าร้างก็ต้องไปฟ้องร้องต่อศาล (บทที่ 8)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น แต่เป็นการพูดต่อหน้าชาร์ปเลส	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร
- ยะมะ โคะริ เสนอที่จะให้ทรัพย์สินสมบัติและความสุขความสบายแก่โจโจซังทุกอย่างถ้าเธอยอมแต่งงานกับเขา แต่โจโจซังไม่สนใจ (บทที่ 8)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>- ยะมะ โตะริบอกกับโจโจ้ซึ่งว่าเด็กที่อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเหลียวแล คำพูดของเขาทำให้โจโจ้ซึ่งไม่พอใจมาก เธอจึงขับไล่เขาให้ออกไปจากบ้านของเธอ (บทที่ 8)</p>	<p>- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ชาร์ปเลสและยะมะ โตะริกลับไปแล้ว</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>
<p>-</p>	<p>- โจโจ้ซึ่งได้ยินเสียงปืนเรอด้งแว่วมาจึงลุกขึ้นไปดูที่หน้าต่าง</p>	<p>-</p>
<p>- โจโจ้ซึ่งพาลูกของเธอมาที่สถานกงสุลอเมริกาและได้พบกับชาร์ปเลส เธอจึงสอบถามเขาถึงเรื่องของนกโรบิน (บทที่ 9)</p>	<p>- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นเมื่อชาร์ปเลสได้มาพบโจโจ้ซึ่งที่บ้านของเธอ</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>
<p>- โจโจ้ซึ่งเล่าเรื่องของเธอให้ชาร์ปเลสฟัง (บทที่ 10)</p>	<p>- มีเหตุการณ์ที่เหมือนกัน แต่เกิดขึ้นเมื่อชาร์ปเลสได้มาพบโจโจ้ซึ่งที่บ้านของเธอ</p>	<p>- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (ในองก์ที่ 1)</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>- ชาร์ปเลสบอกกับโจโจซึ่งว่าฟิงเคอร์ตันกำลังจะกลับมานางาซากิในเร็ววันนี้ (บทที่ 10)</p>	<p>- ชาร์ปเลสบอกกับยะมะโตะริว่าฟิงเคอร์ตันกำลังจะเดินทางมาถึงนางาซากิ และภรรยาชาวอเมริกันของเขาได้เดินทางมารอสามีของเธออยู่ก่อนแล้ว เมื่อยะมะโตะริได้ยินเช่นนั้นจึงลากลับไปอย่างมีความหวัง</p>	<p>- ชาร์ปเลสบอกกับยะมะโตะริแต่เพียงว่าฟิงเคอร์ตันไม่ต้องการพบโจโจซึ่งอีก</p>
<p>-</p>	<p>- ชาร์ปเลสได้นำจดหมายที่ฟิงเคอร์ตันเขียนมาถึงเขาออกมาให้โจโจซึ่งดูโจโจซึ่งดีใจมากและนำจดหมายฉบับนั้นมากอดจุมพูนด้วยความชื่นชมยินดี</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>
<p>-</p>	<p>- ชาร์ปเลสอ่านจดหมายของฟิงเคอร์ตันให้โจโจซึ่งฟัง แต่เธอกลับไม่เข้าใจข้อความในจดหมายซึ่งฟิงเคอร์ตันต้องการจะบอกกับเธอว่าเธอจะไม่กลับมาใช้ชีวิตกับเธออีก</p>	<p>-</p>
<p>- โจโจซึ่งขอร้องให้ชาร์ปเลสส่งข่าวไปบอกฟิงเคอร์ตันว่า เธอรอเขาต่อไปไม่ไหวจึงตัดสินใจแต่งงานกับยะมะโตะริ และได้ย้ายไปอยู่ที่</p>	<p>- ชาร์ปเลสรู้ว่าฟิงเคอร์ตันจะไม่กลับมาใช้ชีวิตกับโจโจซึ่งอีก เขาจึงแนะนำให้เธอลองพิจารณาข้อเสนอของยะมะโตะริ คำแนะนำของ</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาตามัตเตอร์หลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>ปราสาทของเขาแล้ว ชาร์ปเลสรับปากที่จะทำตามคำขอร้องของเธอ แต่เขาก็ได้แนะนำให้เธอลองพิจารณาข้อเสนอของยะมะโคะริคิด้วย เพราะเขาไม่แน่ใจว่าฟิงเคอร์ตันจะกลับมาใช้ชีวิตกับเธอดี คำแนะนำของชาร์ปเลสทำให้โจโจซังไม่พอใจมาก เธอจึงลาเขากลับไป (บทที่ 11)</p>	<p>ชาร์ปเลสทำให้โจโจซังไม่พอใจมาก เธอจึงเชิญให้เขากลับไป แต่ต่อมาเธอรู้สึกสำนึกจึงได้กล่าวคำขอโทษต่อเขา และเรียกลูกชายของเธอให้ออกมาพบเขา อีกทั้งยังได้ขอร้องให้เขาช่วยบอกฟิงเคอร์ตันเรื่องลูก ชาร์ปเลสรู้สึกเห็นใจเธอมากจึงรับปากที่จะทำตามคำขอร้องของเธอ</p>	
<p>- มีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่โจโจซังจะได้พบกับชาร์ปเลส (บทที่ 8)</p>	<p>- พ่อสื่อหาคู่ได้เที่ยวพูดให้คนทั้งเมืองฟังว่าลูกของโจโจซังเป็นลูกไม่มีพ่อ และจะไม่ได้รับการเหลียวแลในประเทศสหรัฐอเมริกา การกระทำของเขาทำให้โจโจซังโกรธมาก เธอจึงคว่ำคานของบิดาออกมาไล่แทงจนเขาต้องรีบวิ่งหนีไป</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>
<p>- โจโจซังเห็นเรือบของฟิงเคอร์ตันแล่นเข้าจอดเทียบท่าหลังจากที่รอคอยอยู่นานนับเดือน (บทที่ 12)</p>	<p>- โจโจซังได้ยินเสียงปืนเรือดังขึ้น เธอจึงรีบออกไปดู และเธอก็ได้เห็นเรือบของฟิงเคอร์ตันแล่นเข้ามาจอดเทียบท่า</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของ *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- เรื่องของฟิงเคอร์ตันไม่ปรากฏชื่อ	- เรื่องของฟิงเคอร์ตันมีชื่อว่า "คอนเนคติกัต" (Connecticut)	- เรื่องของฟิงเคอร์ตันมีชื่อว่า "อับราฮัม ลินคอล์น" (Abraham Lincoln)
- โจโจซังรีบเตรียมการต้อนรับฟิงเคอร์ตัน โดยขอให้ชุกกีช่วยแต่งตัวให้เธออย่างงดงามที่สุด พร้อมกับแต่งตัวให้ลูกชายของเธอด้วย และโจโจซังยังได้สั่งให้ชุกกีนำดอกไม้มาตกแต่งบ้านให้สวยงามทั่วทั้งบ้าน (บทที่ 12)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร แต่โจโจซังได้ขอให้ชุกกีนำชุดวิวาท์ของเธอมาให้เธอสวมใส่ด้วย
- โจโจซังใช้นิ้วเจาะประตูให้เป็นรูโหว่สามรู เพื่อที่เธอ ลูกชายของเธอ และชุกกี จะได้ใช้แอบดูฟิงเคอร์ตัน แต่หลังจากที่รอคอยอยู่ตลอดทั้งคืน ฟิงเคอร์ตันก็ไม่กลับมา ทว่าโจโจซังก็ยังคงเฝ้าคอยอยู่โดยไม่ยอมนอนจนกระทั่งเช้า พร้อมกับลูกของเธอและชุกกี (บทที่ 12)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น แต่ในระหว่างที่รอคอยฟิงเคอร์ตันอยู่นั้น ลูกชายของโจโจซังและชุกกีไม่อาจทนรออยู่ต่อไปได้จึงพากันนอนหลับอยู่กับที่	- เช่นเดียวกับในฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- โจโจซึ่งยังคงรอคอยฟิงเคอร์ตันอยู่ต่อไป โดยเธอได้สั่งให้ซุสกีนำดอกไม้ใหม่มาเปลี่ยนแทนที่ดอกไม้เก่าทุกวัน (บทที่ 12)	- โจโจซึ่งสั่งให้ซุสกีเปลี่ยนดอกไม้และเตรียมอาหารเข้าให้ฟิงเคอร์ตัน	-
- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันเดินทางมาถึงยังนางาซากิ โดยมีฟิงเคอร์ตันไปรอรับที่ท่าเรือ (บทที่ 12)	- (ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้เดินทางมาคอยสามีมองเธออยู่ที่นางาซากิก่อนแล้ว)	- (ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้เดินทางมายังนางาซากิพร้อมกับสามีของเธอ)
บทที่ 13 - บทที่ 15 -	- โจโจซึ่งสั่งอุมลุกขึ้นไปคอยฟิงเคอร์ตันอยู่ข้างบนบ้าน	องก์ที่ 3 - โจโจซึ่งอุมลุกขึ้นไปข้างบนบ้านหลังจากได้รับการขอร้องจากซุสกีให้ไปนอนหลับพักผ่อนเสียบ้าง
- โจโจซึ่งตัดสินใจไปพบชาร์ปเลสอีกครั้งเพื่อสอบถามข่าวคราวของฟิงเคอร์ตัน (บทที่ 13)	- ชาร์ปเลสได้มาที่บ้านของโจโจซึ่งอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับฟิงเคอร์ตัน	- ชาร์ปเลสได้มาที่บ้านของโจโจซึ่งอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับฟิงเคอร์ตันและภรรยาคนใหม่ของเขา แต่ภรรยาของฟิงเคอร์ตันไม่กล้าเข้าไปในบ้านจึงยืนรออยู่ในสวน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัวเตอร์หลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
-	- ชาร์ปเลสและฟิงเคอร์ตันเข้ามาในบ้านของโจโจซังเอง และเมื่อเข้ามาถึง ชาร์ปเลสได้ชี้ให้ฟิงเคอร์ตันดูดอกไม้ที่ประดับอยู่ในห้อง	- ชาร์ปเลสและฟิงเคอร์ตันเข้ามาในบ้านโดยมีซุสกีเป็นผู้เปิดประตูให้ และเธอก็เป็นผู้บอกให้ฟิงเคอร์ตันรู้ว่าโจโจซังเฝ้าคอยให้เขากลับมาทุกวัน พร้อมทั้งชี้ชวนให้ดูดอกไม้ที่ประดับอยู่ในห้อง
-	- ฟิงเคอร์ตันได้ยินเสียงโจโจซังร้องเพลงกล่อมลูกตั้งมาจากข้างบนบ้าน	-
-	- ฟิงเคอร์ตันมองสำรวจห้องที่เขาเคยอยู่และพบว่าทุกสิ่งยังคงอยู่ในสภาพเดิม	- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร
-	- ฟิงเคอร์ตันเห็นตุ๊กตาของลูกชายตกอยู่บนพื้นห้องจึงเก็บขึ้นมาพร้อมกับรำพึงรำพันถึงความผิดของตัวเองด้วยความเสียใจ	- ฟิงเคอร์ตันเห็นรูปถ่ายของเขาซึ่งเก่าจนสีซีดจางวางอยู่ในที่ที่มันเคยอยู่

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาตามัต์เตอร์หลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
-	-	- ชุสูกิ ได้ยินเสียงคนเดินอยู่ในสวน และ เมื่อมองออกไป เธอก็ เห็นผู้หญิงคนหนึ่งยืนอยู่
-	-	- ชาร์ปเลสบอกความจริงกับชุสูกิว่า ผู้หญิงที่เธอเห็นคือ ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตัน และ เขาได้เกลี้ยกล่อมให้ชุสูกิออกไปหาภรรยาของฟิงเคอร์ตันในสวนเพื่อที่จะ ได้ให้คำปรึกษา กับเธอ เรื่องลูกของโจโจซัง
-	- พ่อสื่อหาคู่ได้มายืนสังเกตุการณ์อยู่ที่หน้าประตู ฟิงเคอร์ตันเห็นเข้าจึงสอบถามไปว่า เหตุใดจึงนำเรื่องระหว่างเขาและโจโจซังไปบอกกับภรรยาของเขา พ่อสื่อหาคู่ชี้แจงว่า เพราะเขาคิดว่า หากเกิดเรื่องอะไรขึ้นระหว่างผู้หญิงสองคนนี้ ฟิงเคอร์ตันย่อมจะต้องเลิกกับโจโจซังอย่างแน่นอน และเมื่อนั้นโจโจซังก็จะยอมแต่งงานกับยะมะโตะริ ตัวเขาเองก็จะได้รับรางวัลตอบแทน	-

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
-	<p>- พิง เคอร์ตันได้ยินเสียง โจ โจซังร้องเรียกชลุสกีดังมาจากข้างบน จึงรีบหลบเข้าไปในฉากกั้น และเมื่อเห็นโจ โจซังอุ้มลูกเดินลงมา เขาก็ไม่อาจอยู่สัหน้าคนทั้งสองได้ จึงขอร้องชาร์ปเลสให้ช่วยนำเงินไปมอบแก่โจ โจซัง</p>	<p>- พิง เคอร์ตันรู้สึกสำนึกผิดและเสียใจใน การกระทำของตัวเองจนไม่อาจอยู่สัหน้า โจ โจซังกับลูกได้ จึงขอร้องชาร์ปเลสให้ช่วยนำเงินไปมอบแก่โจ โจซัง</p>
-	<p>- พิง เคอร์ตันเดินออกไปจากบ้านและได้พบกับชลุสกีซึ่งบังเอิญเดินเข้ามา แต่ชาร์ปเลสส่งสัญญาณเตือนไม่ให้ส่งเสียง</p>	<p>- ชาร์ปเลสต่อว่าพิง เคอร์ตันที่ไม่เชื่อคำตักเตือนของเขา พิง เคอร์ตันยอมรับว่าเขาผิดและรีบเดินหนีไป</p>
-	-	<p>- ชลุสกีพาภรรยาคนใหม่ของพิง เคอร์ตันเข้ามาในบ้าน และสัญญาว่าจะช่วยพุดกับโจ โจซังเรื่องที่จะขอรับลูกของโจ โจซังไปอุปการะ</p>
-	<p>- โจ โจซังลงมาเห็นชลุสกีมีท่าที่ตื่นตระหนกก็รู้สึกสงสัย แต่เธอก็ได้ส่งลูกชายให้ชลุสกีอุ้ม ชลุสกีรีบรับมาอุ้มและ เดินออกมาทันที</p>	-

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>- ชาร์ปเลสนำเงินของฟิงเคอร์ตันมามอบให้โจโจซัง แต่เธอไม่ยอมรับ (บทที่ 13)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น แต่โจโจซังรับเงินไว้โดยไม่ใส่ใจ</p>	<p>-</p>
<p>- โจโจซังถามข่าวคราวของฟิงเคอร์ตันจากชาร์ปเลส แต่ชาร์ปเลสไม่กล้าบอกความจริง จึงโกหกไปว่าฟิงเคอร์ตันยังติดภารกิจสำคัญอยู่ จึงยังมาหาเธอไม่ได้ (บทที่ 13)</p>	<p>- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น</p>	<p>-</p>
<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันเข้ามาพบชาร์ปเลสเพื่อขอให้เขาช่วยส่งโทรเลขไปแจ้งแก่ฟิงเคอร์ตันซึ่งเดินทางไปปฏิบัติภารกิจที่เมืองอินทราบว่า เธอได้พบลูกของเขาและพี่เลี้ยงของเด็กแล้ว โจโจซังจึงได้รับรู้ความจริงโดยบังเอิญว่าฟิงเคอร์ตันมีภรรยาใหม่ และเขากำลังจะมารับลูกของเธอไปอุปการะ (บทที่ 14)</p>	<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้มาตามหาสามีของเธอที่บ้านของโจโจซังหลังจากที่ได้รับรู้เรื่องราวของคนทั้งสองจากพ่อสื่อหาคู่ เมื่อได้พบหน้ากัน เธอได้เอ่ยปากขอรับลูกของโจโจซังไปอุปการะ ซึ่งโจโจซังก็ยินยอมแต่โดยดี</p>	<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันยืนอยู่กับซุสกีในขณะที่โจโจซังลงมาจากข้างบนบ้าน เมื่อเห็นหญิงแปลกหน้าและเห็นอาการกิริยาของซุสกีที่ยืนร้องไห้ตกตะลึงอยู่ โจโจซังก็สามารถคาดเดาได้ว่าหญิงแปลกหน้าผู้นั้นคือ ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตัน จากนั้นภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้ปรารภกับชาร์ปเลสถึงเรื่องที่เธอจะขอรับลูกของโจโจซังไปอุปการะ ซึ่งเมื่อโจโจซังได้ยินเข้า เธอก็ได้เอ่ยปากยินยอม</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้เข้ามา กล่าวทักทายโจโจซึ่งด้วยความชื่นชมว่า "แม่ตึกตาด่วน้อยผู้น่ารัก" โดยที่ไม่รู้ว่าโจโจซึ่งคือใคร ถ้อยคำดังกล่าวสร้างความเจ็บช้ำแก่โจโจซึ่งมาก (บทที่ 14)</p>	<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้แสดงความสงสารเห็นใจโจโจซึ่งและเรียกเธอว่า"แม่ตึกตาด่วน้อยผู้น่ารัก" ซึ่งสร้างความเจ็บช้ำแก่โจโจซึ่งมาก</p>	<p>- ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันกล่าวคำขอโทษต่อโจโจซึ่งที่เธอเป็นต้นเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้น</p>
<p>- เมื่อภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันกลับไปแล้ว โจโจซึ่งได้นำเงินของฟิงเคอร์ตันที่เหลืออยู่ทั้งหมดมามอบคืนแก่ชาร์ปเลส (บทที่ 14)</p>	<p>- โจโจซึ่งนำเงินของฟิงเคอร์ตันที่รับมาจากชาร์ปเลสมามอบคืนแก่ภรรยาคนใหม่ของเขา</p>	<p>-</p>
<p>-</p>	<p>- โจโจซึ่งขอให้ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันกลับมารับลูกของเธอในอีก 15 นาที</p>	<p>- โจโจซึ่งขอให้ฟิงเคอร์ตันเป็นคนมารับลูกของเธอด้วยตัวเองในอีกครึ่งชั่วโมง</p>
<p>- โจโจซึ่งอำลาชาร์ปเลสกลับไปด้วยความเสียใจอย่างสุดซึ้ง และเธอได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดให้ซุสกีฟัง (บทที่ 14)</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามตัดเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- โจโจซังขอให้ซูกิปล่อยเธอไว้ตามลำพัง เพื่อให้เธอจะได้พักผ่อนอย่างสงบ (บทที่ 15)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- โจโจซังขอให้ซูกิไปดูแลลูกชายของเธอ
- โจโจซังนำมีดซึ่งครั้งหนึ่งบิดาของเธอเคยใช้ฆ่าตัวตาย เพื่อปกป้องเกียรติยศศักดิ์ศรีของตัวเอง * ออกมาหมายจะเชือดคอตายเพื่อกอบกู้เกียรติยศศักดิ์ศรีของเธอกลับคืนมา ** (บทที่ 15)	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร แต่โจโจซังได้หยิบผ้าขาวผืนหนึ่งจากแท่นบูชามาด้วย

* ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, *ฉากญี่ปุ่น* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สยามรัฐ, 2521), หน้า 94-95: นักรบญี่ปุ่นในสมัยโบราณจะยึดถือในเรื่องเกียรติยศศักดิ์ศรีมากที่สุด หากกระทำผิดด้วยประการใดๆ ก็ดี ย่อมจะเสียเกียรติยศไปชั่วกาลปาวสาน และหากไม่กระทำการกู้เกียรติโดยปล่อยให้ตายลงด้วยเหตุการณ์หรือถูกผู้อื่นฆ่าตาย ชื่อเสียงเกียรติยศที่เสียไปนั้นก็จะไม่มีวันกลับคืนมาได้ การกอบกู้เกียรติยศศักดิ์ศรีของนักรบญี่ปุ่นในสมัยโบราณสามารถกระทำได้โดยการปลงอาบัติด้วยวิธีการที่เรียกว่า ฮารากิริ (Harakiri) หรือ การคว้านท้อง ซึ่งถ้าหากผู้ใดกระทำให้ตัวเองตายโดยฮารากิริแล้ว ความผิดพลาดทั้งปวงจะได้รับการอภัย ชื่อเสียงเกียรติยศก็จะกลับคืนมาสู่ตนและวงศ์ตระกูล

** เรื่องเดียวกัน, หน้า 95: ผู้หญิงจะไม่ทำฮารากิริเป็นอันขาด แต่จะมีการกระทำที่ตรงกันคือ เชือดคอตาย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- บทตัวมีคติข้อความจารึกไว้ว่า "To die with Honor When one can no longer live with Honor." ¹⁰	- เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น	- บทตัวมีคติข้อความจารึกไว้ว่า "Con onor muore chi non puo serbar vita con onore." *
- โจโจซึ่งลงมือเชือดคอตัวเอง แต่เลือดที่ไหลออกมาทำให้เธอได้ตระหนักว่า เธอไม่ควรที่จะตายด้วยเรื่องเพียงเท่านั้น ขณะนั้นชลุ๊กได้ส่งลูกของเธอเข้ามา เมื่อได้เห็นลูก โจโจซึ่งจึงที่มีดลงบนพื้นและรีบเข้าไปอุ้มเขา (บทที่ 15)	- โจโจซึ่งกำลังจะลงมือเชือดคอตัวเอง แต่ชลุ๊กได้ส่งลูกของเธอเข้ามาเสียก่อน เมื่อได้เห็นลูก โจโจซึ่งจึงที่มีดลงบนพื้น และรีบเข้าไปอุ้มเขา	- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร
-	-	- โจโจซึ่งรำพึงรำพันกับลูกของเธอว่าที่เธอตัดสินใจฆ่าตัวตายก็เพื่อให้เขาได้ไปอยู่กับพ่อของเขา และเมื่อเขาเติบโตขึ้นจะได้ไม่กล่าวโทษว่าแม่ทอดทิ้งเขา

¹⁰ John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.84.

* อ้างจากต้นฉบับภาษาอิตาเลียนซึ่งจัดพิมพ์ควบคู่กับบทแปลของแอฟเฟลมน์ในหน้า 70 ข้อความนี้ตรงกับบทแปลภาษาอังกฤษว่า "Death with honor for those who cannot live with honor."

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเนื้อเรื่องของมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
-	- โจโจซังวางลูกของเธอลงบนพื้น และนำธงชาติอเมริกันมาให้เขาเล่น	- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร แต่โจโจซังได้นำผ้ามาผูกตาลูกชายของเธอเอาไว้ด้วย
- โจโจซังตัดสินใจพาลูกของเธอและซุสกีหนีออกไปจากบ้าน (บทที่ 15)	- โจโจซังเก็บมีดขึ้นมาและหลบเข้าไปในฉากกั้น ครัวหนึ่งมีเสียงมีดตกลงบนพื้น จากนั้นโจโจซังก็กระเสือกกระสนออกมาจากฉากกั้นโดยมีผ้าพันอยู่รอบคอและพยายามจะเข้าไปหาลูกของเธอ	- เช่นเดียวกับฉบับบทละคร
-	- ซุสกีเดินเข้ามาเห็นเหตุการณ์แต่ไม่อาจทนดูอยู่ได้จึงรีบออกไปจากห้องทันที	-
- เข้าวันรุ่งขึ้นภรรยาคนใหม่ของฟิง เคอร์ตันได้มาหาโจโจซังที่บ้าน แต่เธอก็พบแต่บ้านที่ว่างเปล่าปราศจากผู้คน (บทที่ 15)	- ฟิง เคอร์ตันและภรรยาคนใหม่ของเขากลับเข้ามาที่บ้านของโจโจซังตามเวลานัดหมาย เมื่อเห็นสภาพของโจโจซัง ฟิง เคอร์ตันร้องเรียกชื่อเธอด้วยความตื่นตระหนก พร้อมทั้งเข้าไปสวมกอดเธอและลูกไว้ในอ้อมแขน จากนั้นโจโจซังหลุดคำพูดออกมาได้ประโยคเดียวที่สิ้นใจ	- ฟิง เคอร์ตันกลับเข้ามาที่บ้านของโจโจซังตามเวลานัดหมายพร้อมกับชาร์ปเลส แต่เมื่อมาถึงโจโจซังก็สิ้นใจเสียแล้ว ฟิง เคอร์ตันลงไปคุกเข่าอยู่ข้างศพของเธอ ส่วนชาร์ปเลสก็ตรงเข้าไปอ้อมลูกของเธอมากอดพลาบสะอื้นให้

จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อเบลาสโกนำมาตาม**มัตเตอร์ฟลาย** ฉบับนวนิยายขนาดสั้นมาดัดแปลงเป็นบทละคร เขาได้คงเนื้อเรื่องหลักของฉบับนวนิยายขนาดสั้นไว้เป็นส่วนใหญ่ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็ได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเนื้อเรื่องบางส่วนในฉบับบทละครให้แตกต่างออกไปจากเดิมเป็นอันมาก และเมื่อปุซซินีนำมาตาม**มัตเตอร์ฟลาย** ฉบับบทละครมาดัดแปลงเป็นอุปรากร เขาก็ได้คงเนื้อเรื่องส่วนใหญ่ของบทละครไว้เกือบทั้งหมดโดยเปลี่ยนแปลงแต่ในส่วนของรายละเอียดเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ปุซซินียังได้แทรกเสริมเนื้อเรื่องส่วนหนึ่งจากฉบับนวนิยายขนาดสั้นเข้ามาด้วย และแม้ว่าเนื้อเรื่องที่ปุซซินีนำมาจากฉบับนวนิยายขนาดสั้นจะมีปรากฏอยู่เพียงน้อยนิดก็ตาม หากแต่นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าแม่ปุซซินีจะได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์อุปรากรเรื่อง**มาตามมัตเตอร์ฟลาย**มาจากบทละครของเบลาสโก แต่เขาก็ได้ให้ความสนใจกับ**มาตามมัตเตอร์ฟลาย** ฉบับนวนิยายขนาดสั้นซึ่งเป็นต้นฉบับดั้งเดิมด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นจากการดัดแปลง**มาตามมัตเตอร์ฟลาย** ฉบับนวนิยายขนาดสั้นมาเป็นบทละคร และจากฉบับบทละครมาเป็นอุปรากรแล้วนั้น สามารถกล่าวได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการนำเสนอเป็นสำคัญ โดยทั้งเบลาสโกและปุซซินีได้ใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธีในการเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องบางส่วนของฉบับบทละครและฉบับอุปรากรให้เหมาะสมกับรูปแบบการนำเสนอ วิธีการต่างๆ ที่ใช้มีทั้งการตัดรายละเอียดของเรื่องราวเดิมออกไป การเพิ่มรายละเอียดปลีกย่อยเข้ามาใหม่ การกลับลำดับของเหตุการณ์ในเรื่องเดิม และการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางประการของเรื่องราวเดิม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบทละครองค์เดียวเป็นบทละครขนาดสั้นซึ่งใช้ระยะเวลาในการแสดงเพียงสั้นๆ เท่านั้น ฉะนั้นบทละครองค์เดียวจึงมีเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดงมาเป็นข้อจำกัด และข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดงนี้จึงเป็นสาเหตุให้เบลาสโกต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อเรื่องบางส่วนของบทละครเสียใหม่ ซึ่งเขาได้กระทำโดยตัดเหตุการณ์ในส่วนที่เป็นรายละเอียดใน**มาตามมัตเตอร์ฟลาย** ฉบับนวนิยายขนาดสั้นที่ไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องออกไป เช่น เหตุการณ์การสนทนาระหว่างฟิงเคอร์ตันและชาร์ซีในบทที่ 1

เบลาสโกยังได้กลับลำดับเหตุการณ์บางเหตุการณ์ในบทละครและปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องบางส่วนของบทละครให้แตกต่างออกไปจากเดิม ดังเช่น กลับลำดับเหตุการณ์และปรับเปลี่ยนให้

โจโจซังได้พบกับชาร์ปเลส ชะมะโตะริ และพ่อสื่อหาคู่พร้อมๆ กันที่บ้านของเธอ กลับลำดับเหตุการณ์และปรับเปลี่ยนให้ภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันเดินทางมาที่นางาซากีก่อนหน้าที่ฟิงเคอร์ตันจะเดินทางมาถึง ปรับเปลี่ยนให้ฟิงเคอร์ตันเดินทางกลับมายังนางาซากิภายหลังจากที่ชาร์ปเลส ชะมะโตะริ และพ่อสื่อหาคู่ได้กลับออกไปจากบ้านของโจโจซังแล้วเพียงครู่เดียว ปรับเปลี่ยนให้ฟิงเคอร์ตันกลับมาที่บ้านของโจโจซังอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับชาร์ปเลส และปรับเปลี่ยนให้โจโจซังได้เผชิญหน้ากับภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันที่บ้านของเธอ ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนเหตุการณ์ต่างๆ ให้เป็นไปตามกล่าวยังส่งผลให้เบลาสโคต้องเปลี่ยนแปลงรายละเอียดปลีกย่อยในเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์เพื่อที่จะเชื่อมโยงเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

นอกจากนี้ การนำเสนอเรื่องมาตามบัตรเตอรี่ยหลายในรูปแบบของบทละครยังส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในส่วนเนื้อหาของเรื่องที่นำเสนออีกประการหนึ่ง เป็นที่ทราบกันดีว่าบทละครเขียนขึ้นเพื่อใช้แสดง โดยมีนักแสดงเป็นผู้สวมบทบาทของตัวละครแต่ละตัวและแสดงไปตามบทบาทที่กำหนดขึ้น ฉะนั้นบทละครจึงสื่อเรื่องราวไปยังผู้ชมโดยใช้บทสนทนาและท่าทางการแสดง รวมไปถึงอารมณ์ความรู้สึกและสีหน้าของผู้แสดงที่สวมบทบาทของตัวละครนั้นๆ แต่การที่ตัวละครจะสามารถสื่อเรื่องราวไปยังผู้ชมได้ด้วยวิธีการดังกล่าวย่อมจะต้องอาศัย เนื้อเรื่องซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ติดตามเรื่องราวของละครตั้งแต่ต้นจนจบได้ อีกทั้งเนื้อเรื่องของละครยังควรที่จะสามารถกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดอารมณ์สะเทือนใจได้อย่างมากที่สุดด้วย ดังนั้นเมื่อเบลาสโคนำเรื่องของลองมาดัดแปลงเป็นบทละคร เขาจึงได้ปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องในหลายตอนของเรื่องเดิม และเพิ่มเติมเนื้อเรื่องบางส่วนเข้ามาเพื่อที่จะดึงดูดความสนใจและสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดแก่ผู้ชมมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เนื้อเรื่องในส่วนที่เบลาสโคได้เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อที่จะดึงดูดความสนใจของผู้ชมก็คือเหตุการณ์ในในช่วงที่โจโจซังได้นำมิดของบิตาออกมาให้ชาร์ปเลสดู ในฉบับนวนิยายขนาดสั้นนั้นลองมิได้กล่าวถึงเรื่องมิดของบิตา โจโจซัง เลขจนกระทั่งในตอนจบของเรื่องซึ่งโจโจซังนำมิดของบิตาออกมาพร้อมกับอ่านข้อความที่จารึกอยู่บนตัวมิดก่อนที่จะตัดสินใจใช้มัน เชือดคอตาย แต่ในฉบับบทละคร เบลาสโคได้นำเสนอเรื่องของมิดแก่ผู้ชมในช่วงต้น เรื่องก็เพราะเขามีจุดประสงค์ที่จะสร้างความสนใจใคร่รู้ให้เกิดแก่ผู้ชมโดยการบอกใบ้ให้ผู้ชมได้ทราบถึงเหตุการณ์สำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างคร่าวๆ ล่วงหน้า ซึ่งการสร้างควมใคร่รู้ด้วยวิธีนี้จะทำให้ผู้ชมคิดเดาเหตุการณ์

ล่วงหน้าได้บ้างว่าจะมีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้น ยังผลให้ผู้ชมต้องคอยติดตามชมละครอย่างใจจดใจจ่อจนจบ

ส่วนเนื้อเรื่องที่ได้รับการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเข้ามาโดยมีจุดประสงค์เพื่อจะสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดแก่ผู้ชมนั้นมีอยู่หลายตอนด้วยกัน อาทิเช่น เหตุการณ์ในตอนหัวใจจางของความเห็นใจจากชาร์ปเลสโดยการเรียกลูกชายของเธอให้ออกมาพบเขา หรือเหตุการณ์ในช่วงที่หิงเคอร์ตันกลับมาที่บ้านของใจจางและรู้สึกเสียใจในการกระทำของตัวเอง และที่สำคัญที่สุดก็คือ เนื้อเรื่องในตอนจบของบทละครซึ่งเบลลาค็อบรับเปลี่ยนให้ใจจางตัดสินใจฆ่าตัวตาย แม้ว่าเบลลาค็อบจะมิได้นำเสนอฉากการฆ่าตัวตายของใจจางบนเวทีต่อหน้าคนดูโดยเพียงแต่ให้เธอหลบเข้าไปเช็ดคอตตัวเองข้างหลังฉากกัน หากแต่ภาพที่ใจจางกำลังกระเสือกกระสนออกมาจากหลังฉากกันเพื่อที่จะเข้าไปหาลูกของเธอ รวมทั้งภาพที่หิงเคอร์ตันคร่ำครวญกอดลูกชายและร่างที่กำลังจะหมดลมหายใจของใจจางไว้ในอ้อมแขน ย่อมจะก่อให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจกับผู้ชมได้มากกว่าตอนจบของฉบับนวนิยายขนาดสั้นซึ่งจบเรื่องลงโดยการให้ใจจางล้มเลิกความคิดที่จะฆ่าตัวตายและพาลูกของเธอหนีไปในที่สุด

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเรื่องซึ่งเกิดขึ้นจากการตัดแปลงมาจาก *มัตเตอร์หลายฉบับ* บทละครมาเป็นฉบับอุปรากรจะเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบข้างต้นว่า ฉบับอุปรากรมีเนื้อเรื่องหลักซึ่งไม่แตกต่างไปจากเนื้อเรื่องหลักของฉบับบทละครมากนัก และเนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นรายละเอียดของฉบับอุปรากรก็แตกต่างจากรายละเอียดของเนื้อเรื่องในฉบับบทละครเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้แม้ผู้ชมนั้นจะเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามาในอุปรากรของเขา แต่จะเห็นได้ว่าเนื้อเรื่องที่เพิ่มเติมเข้ามาในองก์ที่ 1 มิได้ส่งผลให้เนื้อเรื่องหลักของฉบับอุปรากรต้องเปลี่ยนแปลงไปจากฉบับบทละครเท่าใดนัก ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เป็นเพียงการนำเรื่องราวส่วนที่มิได้นำเสนอไว้ในฉบับบทละครมาขยายความและนำเสนอเป็นฉากๆ หนึ่ง ซึ่งการขยายความดังกล่าวได้กระทำโดยการเพิ่มเติมรายละเอียดบางส่วนเข้ามาใหม่ และนำเหตุการณ์บางเหตุการณ์ซึ่งได้รับการนำเสนอไว้ในฉบับบทละครมาปรับเปลี่ยนรายละเอียดและนำมาสอดแทรกไว้ในองก์ที่ 1 นี้ นอกจากนี้เนื้อเรื่องส่วนหนึ่งซึ่งแทรกเสริมไว้ในองก์ที่ 1 ยังเป็นเนื้อเรื่องส่วนที่ผู้ชมนั้นได้ปรับเปลี่ยนมาจากฉบับนวนิยายขนาดสั้นด้วยเช่นกัน แต่จะมีปรากฏอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามาจะมีได้ส่ง

ผลให้เนื้อเรื่องหลักของฉบับอุปรากรแตกต่างไปจากเนื้อเรื่องหลักของฉบับบทละครมากนักก็ตาม แต่เนื้อเรื่องที่เพิ่มเติมเข้ามานี้ก็ได้ส่งผลให้เนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นรายละเอียดของฉบับอุปรากรต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นรายละเอียดของฉบับบทละครอยู่บ้าง

เนื้อเรื่องในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของมาตามบัตเตอร์ฟลายฉบับอุปรากรซึ่งเป็นเนื้อเรื่องในส่วนที่บุชชินีนำมาจากฉบับบทละครนั้น นอกเหนือจากจะมีรายละเอียดบางส่วนที่บุชชินีได้นำไปขยายความและปรับเปลี่ยนเพื่อนำเสนอไว้ในองก์ที่ 1 แล้ว ยังมีรายละเอียดอีกส่วนหนึ่งที่บุชชินีได้เปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากฉบับบทละครเพราะมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยน ดังเช่นเหตุการณ์ในช่วงต้นขององก์ที่ 2 ซึ่งเขาได้เปลี่ยนให้ซุสกีเป็นผู้สวดมนต์และกล่าวคำอธิษฐานต่อหน้าพระพุทธรูปแทนโจโจซึ่งนั่นน่าจะเป็นเพราะเขาได้เปลี่ยนให้โจโจซึ่งหันไปนับถือศาสนาคริสต์ตามฝั่งเคอร์ตันแล้ว ดังนั้นจึงไม่สมควรที่เขาจะคงรายละเอียดตามฉบับบทละครไว้อีก

นอกจากนี้ บุชชินียังได้ตัดรายละเอียดของเหตุการณ์ในช่วงที่โจโจซึ่งสั่งห้ามไม่ให้ซุสกีพูดภาษาญี่ปุ่นออกไปอีกด้วย ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ตัวละครโจโจซึ่งในมาตามบัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละครได้พยายามที่จะหัดพูดภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาของสามีชาวอเมริกันของเธออยู่ตลอดเวลา และยังคงบังคับให้สาวใช้ซุสกีพูดภาษาอังกฤษด้วย ฉะนั้นยามใดที่ซุสกีเปลือยพูดภาษาญี่ปุ่นออกมา โจโจซึ่งก็จะว่ากล่าวด้วยความไม่พอใจ แต่เนื่องจากอุปรากรใช้การขับร้องเจรจาแทนการพูด อีกทั้งอุปรากรของบุชชินียังขับร้องเป็นภาษาอิตาเลียนด้วย เช่นนั้นแล้วบุชชินีจึงไม่สามารถที่จะคงรายละเอียดในส่วนนี้ไว้ได้อีก

รายละเอียดปลีกย่อยอีกประการหนึ่งในอุปรากรซึ่งได้รับการปรับเปลี่ยนให้แตกต่างไปจากเดิมคือ การเปลี่ยนชื่อเรือของฝั่งเคอร์ตันจาก "คอนเน็คติคัท" มาเป็น "อับราฮัม ลินคอล์น" สาเหตุที่ต้องมีการเปลี่ยนชื่อเรือของฝั่งเคอร์ตันนั้นก็เกินไปเพื่อให้ชาวอิตาเลียนออกเสียงได้ง่ายขึ้น¹¹ ทั้งนี้ชื่อที่เปลี่ยนแปลงใหม่นี้จะตรงกับภาษาอิตาเลียนว่า Abramo Lincoln

¹¹ William Ashbrook, *The Operas of Puccini* (New York: Oxford University Press, 1968), p.112.

ยังมีรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ อีกส่วนหนึ่งซึ่งปุษิณีได้ตัดออกไปเพื่อที่ว่าเนื้อเรื่องของอุปรากรจะได้ไม่เขินเขื่อมากเกินไป อีกทั้งยังมีรายละเอียดบางส่วนที่ปุษิณีได้รับเปลี่ยนให้แตกต่างออกไปจากเดิมและเพิ่มเติมเข้ามาใหม่ ซึ่งน่าจะเป็นไปเพื่อที่จะสร้างอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดแก่อุปรากรของเขามากยิ่งขึ้นไปอีก เช่น เหตุการณ์ในช่วงที่ชุกสีสะอินให้และเดินออกจากห้องไปหลังจากที่ได้ฟังโจโจซึ่งบอกเล่าถึงแผนการที่เธอเตรียมไว้ต้อนรับหิงเคอร์ตัน เหตุการณ์ในช่วงที่ชุกสีเห็นภรรยาคนใหม่ของหิงเคอร์ตันยืนอยู่ในสวนและรับรู้ว่าเป็นใคร เหตุการณ์ในช่วงที่โจโจซึ่งได้รู้ว่าหญิงแปลกหน้าที่เธอได้พบในบ้านของเธอคือใครจากการคาดเดาของตัวเอง

เมื่อได้พิจารณาเปรียบเทียบมาตาม*บัตเตอร์ฟลายฉบับอุปรากร* และฉบับบทละครแล้วจึงสามารถกล่าวได้ว่า การนำมาตาม*บัตเตอร์ฟลาย* ในรูปแบบของบทละครมาดัดแปลงเป็นอุปรากรมิได้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อเรื่องราวเดิมของฉบับบทละครมากเท่ากับการดัดแปลงมาตาม*บัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้น* มาเป็นบทละคร ดังจะเห็นได้ว่า ปุษิณีได้คงการดำเนินเรื่องในแบบเดิมของฉบับบทละครไว้ รวมทั้งคงเนื้อเรื่องส่วนใหญ่ของฉบับบทละครไว้ในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 ของฉบับอุปรากรเกือบทั้งหมด คงมีเพียงเนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องเท่านั้นที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างไปจากเดิมบ้าง

ที่เป็นเช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ปุษิณีเห็นว่า การดำเนินเรื่องและเนื้อเรื่องของ*มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ฉบับบทละครมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแสดงดีอยู่แล้ว เพราะทั้งละครและอุปรากรต่างก็เป็นนาฏกรรมเช่นเดียวกัน ทั้งนี้จากการศึกษาค้นคว้าความเป็นมาในการสร้างสรรค์อุปรากรเรื่อง*มาตามบัตเตอร์ฟลาย* พบว่า ในระหว่างการเตรียมงานเพื่อเขียนบทขับร้องของอุปรากรเรื่องนี้ ปุษิณีได้ส่งเรื่อง*มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ฉบับของลองซึ่งแปลเป็นภาษาอิตาเลียนไปให้อิลลิคาซึ่งเป็นผู้ประพันธ์บทขับร้องอ่าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งาน แต่เขาได้กล่าวกับอิลลิคาว่า บทละครของเบลาสซีโคมีอะไรที่ดีกว่ามากมายหลายอย่าง และที่ดีกว่าสิ่งอื่นใดทั้งหมดก็คือ ตอนจบของเรื่อง¹²

¹² Ibid., p.99.

แต่เนื่องจากอุปรากรเป็นนาฏกรรมซึ่งเป็นทีรวมของศิลปะมากมายหลายแขนง และให้ความสำคัญกับดนตรีเป็นอย่างมาก ฉะนั้นแม้ว่าทั้งอุปรากรและละครจะเป็นนาฏกรรมเช่นเดียวกัน แต่ถ้าหากบุชชินีจะนำเสนออุปรากรของเขาตามแบบทละครของเบลาสโกโตทุกประการ โดยเพียงแต่เปลี่ยนจากการเจรจาด้วยคำพูดธรรมดาเป็นการขับร้องนั้น ย่อมจะไม่เพียงพอที่จะทำให้เรื่องมาตามัตเตอร์หลายเป็นอุปรากรที่สมบูรณ์แบบได้ และนี่ก็น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้บุชชินีเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามา เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของศิลปะแขนงต่างๆ ในอุปรากรของเขา

อีกประการหนึ่ง การเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามาเป็นการเปิดโอกาสให้บุชชินีสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงความงดงามของศิลปะแขนงต่างๆ ในอุปรากรภายใต้บรรยากาศแบบญี่ปุ่นได้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของฉาก ลีลาท่าทาง เครื่องแต่งกาย หรือดนตรี เพราะบุชชินีนำเสนอฉากการแต่งงานระหว่างโจโจซังและฟิงเคอร์ตันฉากนี้เป็นฉากใหญ่ของเรื่อง โดยเขาสามารถที่จะกำหนดให้ตัวละครร่วมอยู่ในฉากๆ นี้ได้อย่างมากมาย ทั้งตัวละครที่เป็นคนของทางฝ่ายฟิงเคอร์ตันและตัวละครที่เป็นเพื่อนฝูงญาติพี่น้องของโจโจซังซึ่งมาร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีวิวาห์ ในโอกาสที่บุชชินียอมที่จะสามารถสร้างบรรยากาศความเป็นญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดีเพราะตัวละครส่วนใหญ่ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นอันได้แก่ ตัวโจโจซังเองและเพื่อนฝูงพี่น้องของเธอจะแต่งกายด้วยชุดประจำชาติหลากสีสัน และแสดงกิริยาท่าทางในแบบฉบับของชาวญี่ปุ่นซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เด่นชัด

การเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามาในอุปรากร ยังเป็นการเปิดโอกาสให้มีการขับร้องประสานเสียงแบบคอรัสเกิดขึ้นในอุปรากรเรื่องนี้ด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ในฉากนี้เป็นฉากเดียวที่มีตัวละครมากมายพอที่จะทำให้เกิดการขับร้องในแบบคอรัสได้ และการนำเสนอฉากๆ นี้ก็ยังเป็นโอกาสเดียวที่เหล่านักร้องประสานเสียงและนักดนตรีจะได้แสดงออกถึงความไพเราะอ่อนหวานของดนตรีญี่ปุ่นเพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศแบบญี่ปุ่นแก่ดนตรีได้มากยิ่งขึ้น ดังที่ เฮนรี เอ็ดเวิร์ด เกรเบิ้ล ได้กล่าวไว้ว่า

Neither Loti nor Long troubles us with the details of so prosaic a thing as the marriage ceremony, but Puccini and his librettists

make much of it, for it provides the only opportunity for a chorus and the musicians had found delightfully mellifluous Japanese gongs to add a pretty touch of local color to the music. 13

นอกจากนี้เนื้อเรื่องซึ่งเพิ่มเติมเข้ามาในองก์ที่ 1 ยังเปิดโอกาสให้ซุซึนึสามารถที่จะนำเสนอการขับร้องเพลงคู่ระหว่างตัวละครเอกฝ่ายหญิงและตัวละครเอกฝ่ายชายอีกด้วย ซึ่งการขับร้องเพลงคู่ดังกล่าวนี้ ย่อมจะสามารถช่วยสร้างสีสันทางดนตรีให้เกิดแก่อุปรากรเรื่องนี้ได้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ซุซึนึได้กำหนดให้มีการขับร้องเพลงคู่ในตอนจบขององก์ที่ 1 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในช่วงที่หิงเคอร์ตันกำลังพลอบประโลมใจใจซึ่งหลังจากที่เธอถูกเพื่อนฝูงญาติพี่น้องของเธอประนามสาปแช่งในพิธีแต่งงาน จากการขับร้องเพลงคู่ระหว่างใจใจซึ่งและหิงเคอร์ตันนับเป็นฉากที่ยาวมาก เพราะเพลงที่ตัวละครทั้งสองขับร้องนั้นกินเวลายาวนานถึง 13 นาที 14

3. ตัวละคร

มาตามัตเตออร์ฟหลายทั้งสามฉบับมีจำนวนตัวละครซึ่งไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉพาะตัวละครสำคัญที่มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่องนั้นมีอยู่ครบถ้วนเหมือนกันทั้งสามฉบับ หากจะมีความแตกต่างก็เพียงในส่วนของตัวละครประกอบซึ่งไม่มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่องที่มีปรากฏอยู่แต่ในบางฉบับเท่านั้น

3.1 ตัวละครสำคัญ ตัวละครสำคัญที่มีบทบาทต่อการดำเนินเรื่องและมีปรากฏอยู่ในมาตามัตเตออร์ฟหลายทั้งสามฉบับมีอยู่ทั้งสิ้นแปดตัวด้วยกัน แต่ทั้งนี้ชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของตัวละครบางตัวในบางฉบับจะแตกต่างกันออกไป อีกทั้งในบางฉบับจะมีได้ระบุชื่อของตัวละครบาง

13 Henry Edward Krehbiel, *A Book of Operas* (New York: The Macmillan Press, 1946), p.179.

14 Spike Hughes, *Famous Puccini Opera* 2nd ed. (New York: Dover, 1972), p.122.

ตัวไว้ ซึ่งความแตกต่างของตัวละครในส่วนนี้สามารถที่จะเปรียบเทียบให้เห็นได้ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบชื่อและตำแหน่งหน้าที่ของตัวละครสำคัญแปดตัวใน *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
1. โจโจซัง หรือ มาดามบัตเตอร์ฟลาย	1. โจโจซัง หรือ มาดามบัตเตอร์ฟลาย	1. โจโจซัง หรือ มาดามบัตเตอร์ฟลาย
2. เรือเอกเบนจามิน แฟรงคลิน ฟิงเคอร์ตัน	2. เรือเอกเบนจามิน แฟรงคลิน ฟิงเคอร์ตัน	2. เรือเอกเบนจามิน แฟรงคลิน ฟิงเคอร์ตัน *
3. รองกงสุลชาร์ปเลส	3. กงสุลชาร์ปเลส	3. กงสุลชาร์ปเลส
4. ชุสกี	4. ชุสกี	4. ชุสกี
5. เจ้าชายยะมะโตะริ	5. ยะมะโตะริ	5. เจ้าชายยะมะโตะริ
6. โกะโระ	6. พ่อสื่อหาคู่ (ไม่ระบุชื่อ)	6. โกะโระ
7. อาดีเลด	7. เคท	7. เคท
8. ทรับเบิล	8. ทรับเบิล	8. ทรับเบิล

* William Ashbrook, *The Operas of Puccini*, p.112: เมื่ออุปรากรเรื่อง *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* เปิดแสดงเป็นครั้งแรกที่ ลา สกาลา ชื่อของตัวละครตัวนี้ได้ถูกเปลี่ยนเป็น Francis Blummy Pinkerton เพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียงของชาวอิตาลี แต่ต่อมาเมื่อเปิดแสดงเป็นครั้งที่ 2 ที่เบรสเซีย ตัวละครตัวนี้ก็กลับไปมีชื่อว่า Benjamin Franklin Pinkerton ตามเดิม หากแต่ชื่อย่อของตัวละครกลับไม่ได้รับการเปลี่ยนจาก F.B. เป็น B.F. [ด้วยเหตุนี้บทขับร้องของอุปรากรเรื่อง *มาดามบัตเตอร์ฟลาย* ซึ่งใช้กันอยู่ในปัจจุบันจึงยังมีอยู่บ้างที่คงชื่อย่อของฟิงเคอร์ตันเป็น F.B. ตามต้นฉบับเดิม]

มีตัวละครเพียงสี่ตัวเท่านั้นที่ชื่อและตำแหน่งไม่แตกต่างกันเลยในทั้งสามฉบับ ซึ่งตัวละครเหล่านี้ก็คือ โจโจซัง หรือมาตามบัตเตอร์ฟลาย เรือเอกเบนจามิน แฟรงคลิน ฟิงเกอร์ตัน ชุสกี และทริบเบิล ส่วนตัวละครอีกสี่ตัวได้แก่ รองกงสุลชาร์ปเลส เจ้าชายยเมะโตะริ โกะโระ และอาดิเลดในฉบับนวนิยายขนาดสั้นนั้น ได้รับการปรับเปลี่ยนเป็น กงสุลชาร์ปเลส ยเมะโตะริ พ่อสื่อหาคู่ และเคท เมื่อเบลาสโคนำมาดัดแปลงเป็นบทละคร ในส่วนของฉบับอุปรากร ปุชชินี ได้คงชื่อและตำแหน่งของตัวละครสองตัวไว้ตามฉบับบทละครคือ กงสุลชาร์ปเลส และเคท แต่เขาได้ปรับเปลี่ยนให้ตัวละครอีกสองตัวที่เหลือกลับไม่มีชื่อและตำแหน่งตามฉบับนวนิยายขนาดสั้น นั่นคือ เขาได้เปลี่ยนให้ยเมะโตะริเป็นเจ้าชายยเมะโตะริ และกำหนดให้พ่อสื่อหาคู่กลับไม่มีชื่อว่า โกะโระ

ตัวละครสำคัญทั้งแปดในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับจะมีบทบาทและบุคลิกลักษณะที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินเรื่องและเนื้อเรื่องที่แตกต่างกันในแต่ละฉบับอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากรูปแบบการนำเสนอที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ก็ได้ส่งผลให้บทบาทและบุคลิกลักษณะของตัวละครทั้งแปดนี้ต้องผิดแผกแตกต่างกันออกไปบ้าง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นกับบทบาทและบุคลิกลักษณะของตัวละครทั้งแปดนี้จะแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของตัวละครตัวเดียวกัน เรื่องเดียวกัน แต่ต่างสำนวนต่างรูปแบบได้เป็นอย่างดี

3.1.1 โจโจซัง หรือมาตามบัตเตอร์ฟลาย เป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ เพราะเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนเกี่ยวข้องกับเธอ คนทั่วไปมักจะเรียกเธอว่า มาตามบัตเตอร์ฟลาย ซึ่งเป็นชื่อที่มีความหมายเช่นเดียวกับชื่อในภาษาญี่ปุ่นของเธอ ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น โจโจซังจะปรากฏตัวเป็นครั้งแรกในบทที่ 2 จากนั้นเธอจะมีบทบาทต่อเนื่องไปโดยตลอดจนถึงบทที่ 15 ส่วนในฉบับบทละคร โจโจซังจะมีบทบาทตั้งแต่เมื่อละครเริ่มเปิดฉากขึ้นมาจนกระทั่งปิดฉากลง โดยจะมีเพียงช่วงขณะเดียวเท่านั้นที่ตัวละครตัวนี้ไม่ปรากฏตัวอยู่บนเวที นั่นก็คือ ช่วงเวลาที่เธออุ้มลูกชายของเธอขึ้นไปข้างบนบ้านหลังจากที่รอคอยฟิงเกอร์ตันอยู่ตลอดทั้งคืน และในฉบับอุปรากร โจโจซังก็จะมีบทบาทตลอดตั้งแต่อองก์ที่ 1 จนถึงองก์ที่ 3 โดยมีเพียงช่วงต้นขององก์ที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่ขบวนเจ้าสาวจะมาถึง และช่วงต้นขององก์ที่ 3 ซึ่งโจโจซังได้พาลูกชายของเธอขึ้นไปข้างบนบ้านเช่นเดียวกับในฉบับบทละครเท่านั้นที่ผู้ชมจะไม่ได้เห็นตัวละครตัวนี้บนเวที

มาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับกล่าวถึงความเป็นมาของโจโจซังไว้เหมือนกันว่า เธอเป็นผู้หญิงญี่ปุ่นชาวเมืองนางาซากิซึ่งถือกำเนิดขึ้นในครอบครัวที่มีฐานะดีและมีเกียรติในสังคม โดยทั้งสามฉบับต่างก็ให้ภูมิหลังว่าบิดาของเธอเป็นข้ารับใช้ในองค์สมเด็จพระจักรพรรดิ แต่ภายหลังจากที่บิดาของเธอสิ้นชีวิตลงด้วยการกระทำซารากิรี ครอบครัวของเธอก็ต้องประสบกับความยากลำบาก เธอจึงได้ตัดสินใจมาเป็นเกอิชา ต่อมาเธอได้แต่งงานกับฟิงเคอร์ตันโดยการจัดสรรของพ่อสื่อหาคู่ และได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับเขาภายในบ้านหลังหนึ่งซึ่งเขาได้เช่าไว้เป็นที่พำนัก

นอกจากนี้ มาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับยังกล่าวถึงรูปร่างภายนอกของโจโจซังไว้ตรงกันว่า เธอเป็นตรีมิแรกรุ่งซึ่งมีความงามเป็นที่ต้องตาแก่ผู้ที่ได้พบเห็น และทั้งสามฉบับยังได้แสดงให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของโจโจซังในแนวทางเดียวกันว่า เธอเป็นผู้หญิงที่บูชาความรักเป็นใหญ่เหนือสิ่งอื่นใด เป็นภรรยาที่ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อชายผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นสามีของเธออย่างที่สุด อีกทั้งยังเป็นผู้หญิงที่รักเกียรติยศศักดิ์ศรีของตัวเองยิ่งกว่าชีวิต

แม้จะเป็นที่รับรู้กันทั่วไปว่า การแต่งงานระหว่างผู้หญิงญี่ปุ่นและทหารเรือชาวตะวันตกเป็นการแต่งงานแต่เพียงชั่วคราวที่ไม่ถือเป็นเรื่องจริงจังอะไรมากนัก แต่สำหรับโจโจซัง เธอมีอาจคิดเช่นนั้นได้ เพราะเมื่อได้แต่งงานกับฟิงเคอร์ตันแล้ว เธอก็รักเขาอย่างที่สุด และด้วยความรักที่มีต่อฟิงเคอร์ตันอย่างสุดซึ้ง โจโจซังจึงได้มอบกายถวายชีวิตของเธอให้แก่เขาเพียงผู้เดียว เธอพยายามที่จะทำให้ฟิงเคอร์ตันพึงพอใจในตัวเธอโดยการพยายามเปลี่ยนตัวเองให้เป็นคนอเมริกันเช่นเดียวกับเขา ดังจะเห็นได้จากมาตามบัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละครว่า โจโจซังพยายามหัดพูดภาษาของฟิงเคอร์ตันอยู่ตลอดเวลา แม้ว่าสำเนียงการพูดและไวยากรณ์ของเธอจะผิดเพี้ยนจนฟังดูน่าขันก็ตาม และจากฉบับอุปรากรก็จะเห็นได้ว่า โจโจซังได้แอบหนีไปที่โบสถ์เพื่อเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ตามฟิงเคอร์ตัน นอกจากนี้โจโจซังยังยอมที่จะทำทุกอย่างเพื่อที่จะได้ครองคู่อยู่กับฟิงเคอร์ตัน ไม่เว้นแม้แต่ยอมที่จะถูกญาติพี่น้องของเธอตัดขาด การกระทำของโจโจซังดังที่ได้กล่าวมานั้นย่อมยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าเธอเป็นผู้หญิงที่บูชาความรักเป็นใหญ่ และพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อคนที่เธอรัก

ส่วนการกระทำที่แสดงให้เห็นว่าโจโจซังเป็นภรรยาที่ซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามีของเธออย่างที่สุดนั้น จะเห็นได้จากเหตุการณ์ในช่วงภายหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันเดินทางกลับประเทศ

สหรัฐอเมริกาไปแล้ว ทั้งนี้เมื่อฟังเคอร์ตันมีอันต้องจากเธอไปไกล ใจโจโจซึ่งก็เฝ้าในวันคอยการกลับมาของเขาด้วยความซื่อสัตย์และจงรักภักดีตลอดเวลา แม้ว่าใครต่อใครจะพยายามบอกกับเธอว่าสามีของเธอจะไม่กลับมาหาเธออีกแล้ว เธอก็มีเคยรับฟัง ช้ำยังแสดงอาการขุ่นเคืองใจทุกครั้งที่มีคนมาพูดเรื่องนี้ให้เธอได้ยิน และแม้ว่าผู้ชายที่มีฐานะร่ำรวยอย่างเจ้าชายยะมะโตะริจะพยายามหยิบยื่นทรัพย์สินเงินทองและความสบายต่างๆ ให้เธอมากมายเพื่อให้เธอยอมแต่งงานกับเขา เธอก็ไม่เคยสนใจ ทั้งๆ ที่ตัวเธอเองก็กำลังขัดสนคนแค่นั้นเต็มที ดังจะเห็นได้จากกิริยาอาการที่เธอแสดงออกมาในมาตามัตเตอร์ฟลายแต่ละฉบับดังนี้

ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ยะมะโตะริยื่นข้อเสนอต่อโจโจซึ่งโดยพูดผ่านโกะโระ

"I will give her a castle to live in," said Yamadori, breathlessly. (...)

"She shall have a thousand servants." (...)

"Everything her heart can wish!" cried Yamadori, recklessly.

The nakodo * turned beseechingly toward the girl. She lifted her eyebrows. He did not understand. As she passed him she laughed .

"Is it enough?" 15

ในฉบับบทละคร ยะมะโตะริพูดกับโจโจซึ่งโดยมีพ่อสื่อหาคู่คอยให้ความช่วยเหลือ

Yamadori: You shall be different. I will bury you with my ancestors. (To Sharpless) I offered her a thousand servants.

Nakodo: (Stunned.) Thousand'!

Madame Butterfly: Ha!

Yamadori: And a palace to live in.

* หมายถึงพ่อสื่อหาคู่ในภาษาญี่ปุ่น

(The nakodo is overcome by such generosity.)

Madame Butterfly: He!

Yamadori: Everything her heart can wish.

Madame Butterfly: Ha! Ha! 16

ในฉบับอุปรากร ชะมะโตะริพูดกับโจโจซึ่ง โดยมีพ่อสื่อหาคู่คอยให้ความช่วยเหลือเช่นเดียวกับในฉบับบทละคร

Yamadori: But to you I would swear eternal constancy.

(...)

Goro (to Sharpless with emphasis, indicating Yamadori): Villas, servants, gold, a princely palace at Omara.

Butterfly (seriously): My faith has already been plighted ... 17

บุคลิกลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของโจโจซึ่งในมาตามัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับคือ เธอเป็นผู้หญิงที่รักเกียรติยศศักดิ์ศรีของตัวเองยิ่งกว่าชีวิต บุคลิกลักษณะดังกล่าวสามารถยืนยันได้จากการกระทำของโจโจซึ่งภายหลังจากที่ได้รู้ความจริงว่านางเคอร์ตันทอดทิ้งเธอไปมีภรรยาใหม่เมื่อโจโจซึ่งได้รับรู้ความจริงที่เกิดขึ้น เธอได้ตัดสินใจที่จะปลิดชีพตัวเองเฉกเช่นเดียวกับที่บิดาของเธอเคยกระทำ ด้วยเธอถือว่าเมื่อไม่สามารถดำรงเกียรติยศศักดิ์ศรีของตัวเองไว้ได้ ก็ขอตายเสียดีกว่าที่จะต้องมีชีวิตอยู่อย่างไรเกียรติ ทั้งนี้แม้ว่าในฉบับนวนิยายขนาดสั้น โจโจซึ่งได้ล้มเลิกความคิดที่จะฆ่าตัวตายในเวลาต่อมา แต่นั่นก็ได้หมายความว่า เธอรักเกียรติยศศักดิ์ศรีของเธอน้อยกว่าโจโจซึ่งในอีกสองฉบับ หากแต่เป็นเพราะเธอมีเหตุผลแห่งการกระทำของเธอ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

16 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.630.

17 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.44.

ถึงแม้ว่าตัวละคร โจโจ้ซังในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับจะมีบุคลิกลักษณะที่เหมือนกันดังได้กล่าวมาแล้ว หากแต่บุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันของตัวละครตัวนี้ก็มีปรากฏอยู่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ฉบับอุปรากรจะให้ภาพของโจโจ้ซังเป็นสาวน้อยที่แสนชื่อ บริสุทธิ์ ไร้เดียงสา มองเห็นความรักเป็นสิ่งสวยงาม และพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อคนที่เธอรักจนขาดความยับยั้งชั่งใจ ดังจะเห็นได้ว่า ก่อนหน้าที่จะเข้าพิธีแต่งงานกับฟิงเคอร์ตัน โจโจ้ซังได้แอบหนีไปที่โบสถ์เพื่อเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์ตามเขาโดยที่เขามิได้เรียกร้องให้เธอทำเช่นนั้นเลย ทั้งนี้เธอได้บอกเหตุผลแห่งการกระทำของเธอแก่ฟิงเคอร์ตันว่า

Yesterday I went up to the mission secretly, all by myself. Together with my new life I can also adopt a new religion. My uncle the bonze doesn't know about it, nor do my other relatives know. I am following my destiny, and full of humility I bow to the God of Mr. Pinkerton. It is my destiny. In the same church as you, kneeling beside you, I will pray to the same God. And to please you, perhaps I will be able to forget my own people. My love! 18

สิ่งที่เธอกระทำลงไปนั้น แม้จะมีเจตนาที่จะแสดงให้เห็นถึงความรักความกตัญญูของเธอที่มีต่อฟิงเคอร์ตัน หากแต่เธอกลับไม่ยังคิดสักนิดว่า การกระทำของเธอจะนำความเดือดร้อนมาสู่ตัวเธอเองได้ในภายหลัง เพราะญาติพี่น้องของเธอจะต้องไม่พอใจอย่างแน่นอนที่เธอจะละทิ้งศาสนาพุทธอันเป็นศาสนาดั้งเดิมของบรรพบุรุษ และหันมานับถือศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นศาสนาของคนต่างชาติต่างภาษา เมื่อญาติพี่น้องของเธอได้รับรู้เรื่องนี้เข้า ความเดือดร้อนจึงเกิดขึ้นกับเธออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ส่วนฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละครนั้นมิได้ให้ภาพของโจโจ้ซังเป็นสาวน้อยแสน

18 Ibid., p.23.

ชื่อและบุษราคามรักเป็นใหญ่จนขาดความยับยั้งชั่งใจ เช่นเดียวกับในฉบับอุปรากร แต่ในทางตรงกันข้าม ภาพของโจโจ้ซึ่งซึ่งปรากฏอยู่ในทั้งสองฉบับกลับเป็นภาพของสาวน้อยที่ต้องยอมเสียสละตัวเองเพื่อครอบครัวและเพื่อชายผู้ได้ชื่อว่าเป็นสามีของเธอ ที่กล่าวเช่นนี้เพราะเนื้อเรื่องของทั้งสองฉบับระบุไว้ว่า ในตอนแรกโจโจ้ซึ่งมิได้ยินยอมพร้อมใจที่จะแต่งงานกับฟิงเคอร์ตันนัก ทว่าญาติพี่น้องของเธอกลับต้องการให้เธอแต่งงานกับเขาเนื่องจากเห็นว่าเขามีเงิน ในที่สุดเธอก็ยินยอมแต่งงานกับฟิงเคอร์ตันเพื่อความสุขของญาติพี่น้อง แต่เมื่อแต่งงานกันแล้ว ฟิงเคอร์ตันกลับไม่ชอบญาติพี่น้องของเธอและสั่งห้ามไม่ให้เธอยุ่งเกี่ยวกับพวกเขาอีก ซึ่งเธอก็จำต้องยอมทำตามความต้องการของเขาแต่โดยดี เพราะเธอก็รู้ว่าเธอเป็นภรรยาของเขาแล้วและเธอก็รักเขามากเกินกว่าที่จะขัดขืนเขาได้

ความแตกต่างอีกประการหนึ่งในส่วนของบุคลิกลักษณะของตัวละครโจโจ้ซึ่งซึ่งปรากฏในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับก็คือ โจโจ้ซึ่งในฉบับนวนิยายขนาดสั้นจะควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ดีกว่าในฉบับละครและฉบับอุปรากร ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า เมื่อชะมะโตะริพูดถึงเด็กที่ถูกทอดทิ้งในประเทศสหรัฐอเมริกาให้เธอฟัง เธอรู้สึกโกรธมาก แต่ก็มิได้แสดงอาการเกรี้ยวกราดจนเกินควร โดยเพียงแต่เอ่ยปากให้ชะมะโตะริออกไปจากบ้านของเธอเท่านั้น และในตอนสุดท้ายที่เธอตัดสินใจฆ่าตัวตาย แต่ได้ล้มเลิกความคิดนี้ในภายหลังนั้นก็เพราะเธอสามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ จึงทำให้เธอคิดหาเหตุผลมาลบล้างการตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำอะไรใดสิ่งหนึ่งได้ดีกว่าการใช้อารมณ์เพียงอย่างเดียว ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในช่วงขณะที่เธอกำลังใช้มีดเขี่ยคอตัวเองก่อนที่จะตัดสินใจกลับมาใช้ชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อลูกของเธอ

Then she placed the point of the weapon at that nearly nerveless point in the neck known to every Japanese, and began to press it slowly inward. (...) But even as she locked her fingers on the serpent of the guard, something within her cried out pitiously. They had taught her how to die, but he had taught her how to live—nay, to make life sweet. Yet that was the reason she must die. Strange reason! She now first knew that it was sad to die. He had come, and substituted himself for everything, he had gone, and left

her nothing-nothing but this. 19

แต่ในฉบับละครและฉบับอุปรากรมีเหตุการณ์หลายตอนที่แสดงให้เห็นว่าโจโจซึ่งไม่สามารถที่จะควบคุมอารมณ์ของเธอได้ทันัก ดังเช่น ในตอนที่เธอรู้ว่าพ่อสื่อหาคู่หน้าเรื่องของเธอ และลุกไปเที่ยวพูดให้ผู้อื่นฟังอย่างเสียหาย เธอโกรธมากจนระงับอารมณ์ไม่อยู่จึงรีบวิ่งไปคว้ามืดของบิดามาไล่แทงจนเขาต้องรีบวิ่งหนีไป

ฉบับละคร

Madame Butterfly: (Touching her father's sword.) Lies! Lies!
Lies! Say again, I kill! Go ... (The Nakodo goes quickly.) ... 20

ฉบับอุปรากร

Butterfly (shrieking, taking her father's suicide knife from its shrine): Ah, you're lying! You're lying! You're lying! Ah, you're lying! (seizing the wailing Goro): Say that again and I'll kill you! ... 21

หรือในตอนที่ชาร์ปเลสมาหาเธอที่บ้าน เธอก็แสดงความยินดีจนออกนอกหน้าที่ได้พบเขา เพราะเธอจะได้สอบถามข้อข้องใจของเธอจากเขา ความยินดีทำให้เธอไม่ยอมรับฟังในสิ่งที่ชาร์ปเลสต้องการจะบอกกับเธอ ด้วยเธอคอยแต่จะตั้งคำถามกับเขาอยู่เพียงฝ่ายเดียว และเมื่อชาร์ปเลสนำจดหมายของพิงเคอร์ตันมาอ่านให้เธอฟัง เธอก็แสดงความยินดีอย่างสิ้นเหลือโดยขออนุญาตนำจดหมายมากอดจูบชื่นชม นอกจากนี้ในระหว่างที่ชาร์ปเลสกำลังอ่านจดหมายให้เธอฟังนั้น เธอ

19 John Luther Long, *Madame Butterfly*, pp.84-85.

20 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.632.

21 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.52.

ก็จะคอยสอดแทรกชกถามด้วยความอยากรู้อยากเห็นอยู่ตลอดเวลาจนชาร์ป เลปต้องคอยเตือนให้เธอตั้งใจฟังให้ดี การที่เธอไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ เช่นนี้แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยที่อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล ซึ่งส่งผลให้โจโจซึ่งในฉบับทละครและฉบับอุปรากรตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุดแม้ว่าจะได้รับการยับยั้งจากซุสกี โดยการส่งลูกของเธอ เข้ามาเตือนสติแล้วก็ตาม

แม้ว่าโจโจซึ่งในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับจะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมองโดยภาพรวมแล้ว ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตัวนี้ จึงมีบทบาทและบุคลิกลักษณะที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากตัวละครในต้นฉบับเดิมของลองมากนัก ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นในฉบับใด โจโจซึ่งก็คือผู้หญิงตะวันออกที่หลงใหลในความรักที่เธอมีต่อผู้ชายตะวันตกจนกลายเป็นการทำร้ายตัวเองเมื่อความรักของเธอไม่ได้รับการตอบสนอง

3.1.2 ฟิงเคอร์ตัน เป็นตัวละครเอกฝ่ายชายซึ่งมีบทบาทโดดเด่นน้อยกว่าตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่อง แต่ตัวละครตัวนี้ก็มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องมากด้วย เขาเป็นสาเหตุของเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวละครเอกฝ่ายหญิง ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ฟิงเคอร์ตันจะมีบทบาทเฉพาะในช่วงต้นเรื่องคือ ตั้งแต่บทที่ 1 จนถึงบทที่ 3 และช่วงท้ายของเรื่องคือในบทที่ 12 อีกเพียงเล็กน้อย ส่วนในฉบับทละคร ฟิงเคอร์ตันจะมีบทบาทในช่วงท้ายของเรื่องเท่านั้น เนื่องจากฉบับนี้เริ่มต้นเรื่องราวภายหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันเดินทางกลับประเทศสหรัฐอเมริกาไปแล้ว และในฉบับอุปรากร ฟิงเคอร์ตันจะมีบทบาทในช่วงต้นขององก์ที่ 1 และช่วงท้ายขององก์ที่ 3

ในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ ฟิงเคอร์ตันเป็นนายทหารเรือชาวอเมริกันซึ่งได้รับคำสั่งให้เข้ามาประจำการ ณ เมืองนางาซากิ ประเทศญี่ปุ่น และเขาก็ได้ทำตามประเพณีของทหารเรือตะวันตกในสมัยนั้น โดยการแต่งงานกับผู้หญิงญี่ปุ่น เพื่อหาความสุขในช่วงเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ที่เมืองนี้ แม้ฟิงเคอร์ตันจะเป็นตัวละครเอกฝ่ายชาย หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า พระเอก ก็ตาม แต่พฤติกรรมของเขาที่ปรากฏอยู่ในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับกลับมิได้แตกต่างจากตัวละครผู้ร้ายแต่อย่างใด ฉะนั้นหากจะเรียกฟิงเคอร์ตันว่าเป็นพระเอก เขาก็ควรจะเป็นพระเอกผู้ร้าย (hero-villain) มากกว่า ทั้งนี้เพราะเขาเป็นคนที่รักง่ายลืมง่าย ไม่มีสัจจะ ไม่มีความจริงใจ และไม่มีมารยาทที่ดี เขาไม่ได้ทำหน้าที่ของสามีที่ดี อีกทั้งยังไม่เคยทำหน้าที่ของ

พ่อที่ตาย

ในทั้งสามฉบับ ฟิงเคอร์ตันแต่งงานกับโจโจซังเพื่อความสุขเพียงชั่วแล่นโดยไม่เคียดคิดที่จะจริงจังกับเธอแต่อย่างใด แม้ในช่วงเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับโจโจซัง ฟิงเคอร์ตันจะให้ความรักแก่เธออยู่บ้างก็ตาม แต่ความรักของเขาก็เป็นเพียงอารมณ์รักชั่วแล่นที่เกิดขึ้นเพราะความพึงพอใจที่เขามีต่อความงามของตรุณีน้อยแรกรุ่งอย่างโจโจซังเท่านั้น ดังนั้นเมื่อเขาจากเธอไปได้ไม่นาน เขาก็ลืมเธอได้อย่างง่ายดาย ความเลวร้ายของฟิงเคอร์ตันมิได้มีเพียงเท่านั้น เพราะก่อนที่จะเดินทางกลับไปประเทศของเขา ฟิงเคอร์ตันยังได้ให้คำมั่นสัญญากับโจโจซังอย่างเปี่ยมมั่น เป็นเหมาะว่าจะกลับมาหาเธออีกอย่างแน่นอน แต่เขาก็มิได้รักษาสัจจะของตัวเอง ซ้ำกลับไปแต่งงานใหม่กับหญิงอเมริกัน และยังได้พาเธอกลับมาที่นางาซากิเพื่อที่จะมาขอรับลูกชายของเขาซึ่งเกิดกับโจโจซังไปอุปการะเลี้ยงดู ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้เขาไม่เคยแสดงความรับผิดชอบต่อลูกคนนี้เลย

แต่ถึงแม้ว่าตัวละครฟิงเคอร์ตันในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับจะมีพฤติกรรมที่เลวร้ายเช่นเดียวกันก็ตาม หากแต่ความเลวร้ายของฟิงเคอร์ตันซึ่งปรากฏในฉบับนวนิยายขนาดสั้นจะมีมากกว่าในฉบับบทละครและฉบับอุปรากร ทั้งนี้เพราะในฉบับนวนิยายขนาดสั้นได้ระบุไว้ว่า ฟิงเคอร์ตันเป็นผู้สั่งห้ามไม่ให้โจโจซังยุ่งเกี่ยวกับญาติพี่น้องของเธอจนเป็นเหตุให้โจโจซังต้องถูกญาติพี่น้องของเธอตัดขาด แต่แทนที่เขาจะอยู่คุ้มครองและรับผิดชอบ เธอตลอดไปในฐานะที่เขาเป็นสาเหตุที่ทำให้เธอต้องกลายเป็นคนไร้ญาติขาดมิตร เขากลับทอดทิ้งเธอไปแต่งงานใหม่ ครั้นเมื่อกลับมายังนางาซากิอีกครั้งหนึ่ง เขาก็มีเคียดคิดที่จะกลับมาพบปะเยี่ยมเยียนโจโจซังแต่อย่างใด คงมีเพียงแต่ขอให้ชาร์ปเลสนำเงินของเขาามอบให้เธอ และมอบหมายให้ภรรยาคนใหม่ของเขาเป็นผู้จัดการเรื่องที่จะขอรับตัวลูกชายของเขาไปอุปการะเท่านั้น การกระทำเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ฟิงเคอร์ตันมิได้รู้สึกสำนึกผิดในสิ่งที่เขาได้ทำลงไปเลยแม้แต่น้อย

ในฉบับบทละคร แม้ฟิงเคอร์ตันจะเป็นสาเหตุที่ทำให้โจโจซังต้องกลายเป็นคนไร้ญาติขาดมิตรเช่นเดียวกับในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ทว่าการที่เขากลับมาหาโจโจซังพร้อมกับชาร์ปเลสเพื่อที่จะนำเงินมามอบให้เธอด้วยตัวเองนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าอย่างน้อย เขาก็ยังรู้สึกถึงความผิดของตัวเองและพยายามที่จะแก้ตัวเพื่อลบล้างความผิดของเขาให้ลดน้อยลงไปบ้าง นอกจากนี้

คำพูดและกิริยาท่าทางของเขาที่แสดงออกมาเมื่อได้กลับมาที่บ้านที่เขาเคยครองคู่อยู่กับโจโจ๊ซังมาก่อนก็ได้แสดงให้เห็นถึงความในใจของเขาที่รู้สึกเป็นทุกข์และเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

Lieutenant Pinkerton: She is watching the ship. (Noticing the screened off part of the room.) My room ... just as it used to look ... my chair. (Picking up the doll which the child has dropped.) Poor kid! Poor little devil! ... 22

ส่วนในฉบับอุปรากรนั้น พฤติกรรมของฟิงเคอร์ตันที่ทอดทิ้งโจโจ๊ซังเป็นไปเช่นเดียวกับในสองฉบับแรก หากแต่ในฉบับอุปรากรนี้ ฟิงเคอร์ตันมิได้เป็นสาเหตุที่ทำให้โจโจ๊ซังต้องถูกญาติพี่น้องของเธอตัดขาดเหมือนดังเช่นในสองฉบับแรก และเมื่อเขากลับมายังนางงาซากิอีกครั้งหนึ่ง เขาก็ได้กลับมาหาโจโจ๊ซังเพื่อที่จะมอบเงินให้แก่เธอ อีกทั้งยังได้แสดงความเสียใจและสำนึกผิดในการกระทำของตัวเองเช่นเดียวกับในฉบับบทละคร

Pinkerton: Oh, the bitter fragrance of these flowers ... is like poison to my heart. The room in which we loved is unchanged ... But there is a deathly chill in it. (Seeing a picture of himself:) My portrait ... Three years have gone by, three years have gone by, three years have gone by and she has counted every day and hour of them, every day and hour! 23

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นได้ว่า ฟิงเคอร์ตันในฉบับนวนิยายขนาดสั้นมีพฤติกรรมที่เลวร้ายมาโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ส่วนฟิงเคอร์ตันในฉบับบทละครและฉบับอุปรากรนั้นแม้

22 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.634.

23 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.64.

จะมีพฤติกรรมที่เลวร้ายเช่นเดียวกัน แต่สิ่งที่ตัวละครตัวนี้แสดงออกมาในช่วงท้ายของบทละคร และอุปสรรคก็ได้ช่วยให้ความเลวร้ายของเขาลดน้อยลงไปได้บ้าง

3.1.3 ชาร์ปเลส เป็นตัวละครฝ่ายชายที่มีบทบาทสำคัญรองลงไปจาก ตัวละครหญิงเคอร์ตันและมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่องอยู่ไม่น้อย เนื่องจากเขาเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือตัวละครเอกทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย บทบาทของชาร์ปเลสในฉบับนวนิยายขนาดสั้นเริ่มต้นขึ้นในบทที่ 9 ต่อเนื่องไปจนถึงบทที่ 12 จากนั้นเขาจะมีบทบาทอีกครั้งหนึ่งในบทที่ 14 ส่วนในฉบับบทละคร ชาร์ปเลสจะมีบทบาทอยู่เกือบตลอดทั้งเรื่อง และในฉบับอุปสรรค บทบาทของชาร์ปเลสจะมีเพียงเล็กน้อยในองก์ที่ 1 แต่ในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 บทบาทของเขาจะมีอยู่ค่อนข้างมาก

ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ชาร์ปเลสมิได้รู้เรื่องราวระหว่างโจโจซังและหญิงเคอร์ตันสักเท่าใดนัก อีกทั้งยังมิได้รู้จักคุ้นเคยกับคนทั้งสองมาก่อนด้วย แต่เมื่อเขาได้รับการขอร้องจาก โจโจซังให้ช่วยเหลือโดยการส่งข่าวไปบอกหญิงเคอร์ตันว่าเธอได้แต่งงานใหม่กับยะมะโตะริแล้ว เขาก็ยอมรับปากที่จะช่วยแม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับการพูดโกหกหลอกลวง และปฏิเสธที่จะช่วยเหลือในตอนแรก "I would prefer not to have a hand in any further-that is, any deception, the consul objected gravely."²⁴ นอกจากนี้ชาร์ปเลสยังได้แสดงให้เห็นถึงความหวังดีของเขามีสต่อโจโจซังอย่างจริงใจโดยการแนะนำให้เธอลงพิจารณาข้อเสนอของยะมะโตะริ เพราะเขาแน่ใจว่าหญิงเคอร์ตันจะไม่กลับมาหาเธออีก

ชาร์ปเลสมิได้แสดงความมีน้ำใจเฉพาะต่อโจโจซังเท่านั้น เขายังให้ความช่วยเหลือแก่หญิงเคอร์ตันโดยการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเขานำเงินมามอบแก่โจโจซังด้วย ทั้งนี้ปฏิบัติการทำทางที่ชาร์ปเลสได้แสดงออกมาในระหว่างการส่งมอบเงินให้โจโจซังทำให้ทราบว่าเขารู้สึกลำบากใจมากที่ต้องทำเช่นนี้ และรู้สึกสงสารเห็นใจโจโจซังมากเกินกว่าที่จะบอกความจริงเรื่องการแต่งงานใหม่ของหญิงเคอร์ตันแก่เธอได้

²⁴ John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.61.

Then he went hesitatingly to his desk, and got an envelope containing money—a large sum. He silently handed her this.

She looked at him in appealing inquiry, but she did not take the money. (...)

There was moisture in the consul's eyes, only questioning in her. He suddenly saw that she did not understand. He decided that she never should. ... 25

แต่ในฉบับบทละคร ชาร์ปเลสรู้จักคุ้นเคยกับฟิงเคอร์ตันมาก่อน ทั้งยังรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นระหว่างฟิงเคอร์ตันและโจโจซังเป็นอย่างดี ดังนั้นเขาจึงได้รับการขอร้องจากฟิงเคอร์ตันให้เป็นผู้นำข่าวเรื่องการแต่งงานใหม่ของเขามาแจ้งต่อโจโจซัง แต่ถึงแม้ว่าชาร์ปเลสจะให้ความช่วยเหลือแก่ฟิงเคอร์ตัน เขาก็มิได้เห็นด้วยกับการกระทำของนายทหารผู้นี้เลย ดังจะเห็นได้จากคำพูดของเขาที่กล่าวตำหนิฟิงเคอร์ตันเมื่อได้รับการบอกเล่าจากโจโจซังถึงเรื่องที่ฟิงเคอร์ตันให้คำมั่นสัญญากับเธอว่าจะกลับมาหาเธอเมื่อนกโรบินทำรังอีกครั้งหนึ่ง " (To himself) Poor devil! One of his infernal jokes. 26 และเมื่อได้เห็นถึงความจงรักภักดีที่โจโจซังมีต่อฟิงเคอร์ตันอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ชาร์ปเลสจึงรู้สึกสงสารเห็นใจเธอมากจนไม่กล้าที่จะบอกความจริงแก่เธอ เขาจึงได้แต่แนะนำให้เธอลองพิจารณาข้อเสนอของยะมะโตะริด้วยความหวังดี แต่เมื่อเขาได้รับรู้ว่าโจโจซังได้ให้กำเนิดบุตรชายแก่ฟิงเคอร์ตัน เขาก็ยิ่งรู้สึกสงสารเห็นใจเธอมากยิ่งขึ้นไปอีก และได้ช่วยเหลือเธอโดยรับปากที่จะส่งข่าวไปบอกฟิงเคอร์ตันเรื่องลูกชายของเขาตามที่เธอขอร้อง ท้ายที่สุดชาร์ปเลสยังได้ให้ความช่วยเหลือฟิงเคอร์ตันโดยการเป็นเพื่อน เขากลับมาเผชิญหน้ากับโจโจซัง อีกทั้งยังได้ช่วยส่งมอบเงินของฟิงเคอร์ตันให้แก่โจโจซังด้วย

ในฉบับอุปรากร ชาร์ปเลสจะมีบทบาทที่คล้ายคลึงกับในฉบับบทละคร แต่ความสนิทสนม

25 Ibid., p.76.

26 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.629.

แน่นแฟ้นระหว่างฟิงเกอร์ตันกับชาร์ปเลสจะมีมากกว่า เพราะในฉบับอุปรากรระบุว่าทั้งสองเป็นเพื่อนกัน ทั้งนี้ชาร์ปเลสได้ร่วมเป็นสักขีพยานในพิธีวิวาห์ของฟิงเกอร์ตันและโจโจซึ่งด้วย และในครั้งนั้น เขายังได้กล่าวเตือนฟิงเกอร์ตันว่าอย่าเห็นการแต่งงานกับโจโจซึ่งเป็นเพียงเรื่องล้อเล่น ซึ่งเมื่อเกิดเรื่องขึ้นในเวลาต่อมา ชาร์ปเลสก็ได้กล่าวตำหนิฟิงเกอร์ตันที่ไม่ยอมเชื่อฟังคำตักเตือนของเขา อย่างไรก็ตาม ชาร์ปเลสยังให้ความช่วยเหลือฟิงเกอร์ตันเป็นอย่างดี ทั้งยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่เคทซึ่งเป็นภรรยาคนใหม่ของเขาด้วย โดยเขาได้ช่วยเหลือกลุ่มชู้สูกิจให้ช่วยพุดกับโจโจซึ่งในเรื่องที่ฟิงเกอร์ตันและเคทจะขอรับลูกชายของเธอไปอุปการะ ที่เขาทำเช่นนี้เป็นเพราะเขาเห็นว่าเคทเป็นผู้หญิงที่มีเมตตาและเธอสามารถจะเป็นแม่ที่ดีของเด็กได้ ดังจะเห็นได้จากคำพูดที่เขากล่าวกับชู้สึกิว่า "That compassionate woman who is afraid to come inside will take care of the baby like a mother ..." 27 นอกจากนี้เขายังได้ช่วยพุดให้โจโจซึ่งยกโทษให้กับเคท เพราะเห็นว่าเธอเป็นผู้บริสุทธิ์ แม้ว่าเธอจะเป็นต้นเหตุของเรื่องราวที่เกิดขึ้นก็ตาม "She is the innocent cause of your misfortune. Forgive her." 28 และในตอนสุดท้ายชาร์ปเลสยังได้มาเป็นเพื่อนฟิงเกอร์ตันเพื่อที่จะรับตัวลูกชายของเขาไป

บทบาทของชาร์ปเลสใน*มาดามบัตเตอร์ฟลาย*ทั้งสามฉบับจะไม่แตกต่างกันมากนัก และพฤติกรรมการแสดงออกของเขาก็เป็นไปในแนวทางเดียวกันในทั้งสามฉบับ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของเขาได้เป็นอย่างดีว่าเขาเป็นคนที่มั่นใจและมีความเมตตากรุณาต่อทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมชาติ หรือคนต่างเชื้อชาติ ซึ่งถ้าหากจะนำพฤติกรรมอันดีงามของชาร์ปเลสมาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมอันเลวร้ายของฟิงเกอร์ตัน ชาร์ปเลสก็เปรียบเสมือนเป็นฝ่ายธรรมะ ในขณะที่ฟิงเกอร์ตันเป็นฝ่ายอธรรม

3.1.4 ชู้สึกิ เป็นตัวละครฝ่ายหญิงซึ่งมีบทบาทสำคัญรองลงไปจากตัวละครโจโจซึ่ง บทบาทของชู้สึกิจจะมีอยู่เกือบตลอดทั้งเรื่องไม่ว่าจะเป็นใน*มาดามบัตเตอร์ฟลาย*

27 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.64

28 Ibid., p.68.

ฉับไต่ เพราะเธอเป็นสาวใช้คนสนิทของโจโจ้ซังและยังเป็นเพื่อนสนิทเพียงคนเดียวที่โจโจ้ซังมีอยู่ ด้วยเหตุนี้ชู่สูกิจจึงเป็นบุคคลเพียงผู้เดียวที่โจโจ้ซังจะสามารถพูดคุยเรื่องต่างๆ หรือระบายความในใจของเธอให้รับรู้ได้ บทบาทของชู่สูกิจในส่วนนี้จึงตรงกับบทบาทของตัวละครที่เรียกว่า คอนฟิแดนท (confidante) ในงานวรรณกรรม

พฤติกรรมของชู่สูกิจซึ่งปรากฏอยู่ในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉับแสดงให้เห็นว่าเธอเป็นสาวใช้ที่ซื่อสัตย์และจงรักภักดีกับโจโจ้ซังเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าแม้โจโจ้ซังกำลังประสบปัญหาด้านการเงิน ชู่สูกิจยังคงอยู่รับใช้ใกล้ชิดเป็นเพื่อนในยามยาก มิได้ทอดทิ้งจากไปไหน และไม่ว่าโจโจ้ซังจะใช้ให้เธอทำอะไร เธอก็จะทำให้ด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ในเหตุการณ์ภายหลังจากที่โจโจ้ซังได้รับรู้เรื่องการแต่งงานใหม่ของฟิงเคอร์ตัน ชู่สูกิจยังได้แสดงความสงสารและเห็นใจโจโจ้ซังจนต้องหลั่งน้ำตาออกมา และเมื่อโจโจ้ซังขอยุ่ตามลำพัง ชู่สูกิจก็ตั้งต้นที่จะอยู่เป็นเพื่อน จนโจโจ้ซังต้องขอร้อง เธอจึงยอมออกมา การกระทำของชู่สูกิจแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยที่เธอมีต่อโจโจ้ซังอย่างแท้จริง ทั้งสามฉับได้นำเสนอเหตุการณ์ในช่วงนี้ไว้ดังนี้

ฉับนวนิยายขนาดสั้น

"Alas you, you also have seen her!" wailed the intuitive little maid, as she let her mistress in. (...)

"She-she thing me-jus'a-playing."

She generously tried to smile at the maid, who was weeping. ...

"Don't weep for me, liddle maiden- ... Now I wish to res'-sleep.

Long-long sleep. ...

The maid did not go. ...

"But-I thing you loave me?"

The girl sobbed.

"Therefore go-that I suffer no more. Go, that I res'-peace-sleep.

Long sleep! Go, I beg."

She gently took her hands and let her out. 29

ฉับบทยละคร

... (Suzuki who has listened, sinks at Madame Butterfly's feet.)
Don, cry Suzuki, liddle maiden ... Well-go way an, I will res' now
.... I wish res' sleep. long sleep ...

Suzuki: (Understanding, sobbing.) No-no-no.

Madame Butterfly: So that I suffer no more-noon bye, liddle
maiden. (Suzuki does not go. Madame Butterfly claps her hands, and
sobbing, Suzuki leaves the room. ...) 30

ฉับบทยปรากร

Butterfly: ... Where is the baby?

Suzuki: Playing ... Should I call him?

Butterfly (anguished): Let him play, let him play. Go keep him
company.

Suzuki (in tears): I'm staying with you.

Butterfly (clapping loudly): Go, go! I order you! 31

ในตอนสุดท้ายของทั้งสามฉับบ ุซุกิยังได้พยายามขยับยังไม่ให้ใจโจซึ่งฆ่าตัวตายด้วย ทว่ามีเพียง
ในฉับบ่นานยายขนาดสั้นเท่านั้นที่ความพยายามของเธอประสบผล ุซุกิจึงได้ติดตามใจโจซึ่งและ
ลูกของเธอหนีไปเผชิญชีวิตด้วยกัน

29 John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.82-83.

30 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.635.

31 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.69-70.

บทบาทของชู้สีกิในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับมีความคล้ายคลึงกัน และการแสดงออกของเธอต่อใจโจซึ่งไม่แตกต่างกันเลย การแสดงออกที่ไม่แตกต่างกันเลยนี้จึงเป็นผลให้อุบัติสยของตัวละครตัวนี้ที่ปรากฏในทั้งสามฉบับไม่แตกต่างกันไปด้วย ผู้ประพันธ์ทั้งสามต่างสร้างให้ชู้สีกิเป็นตัวละครที่มีจิตใจดีงาม รักและซื่อสัตย์ต่อผู้เป็นนายของเธออย่างที่สุด

3.1.5 ยะมะโตะริ เป็นตัวละครที่มีบทบาทไม่มากนัก แต่เขาก็เป็นตัวละครที่มีความสำคัญอยู่ไม่น้อยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะบทบาทของเขาช่วยให้บุคลิกลักษณะของตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีความเด่นชัดมากยิ่งขึ้น สิ่งที่เหมือนกันของยะมะโตะริในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับก็คือ เขาเป็นพ่อค้าญี่ปุ่นที่มีฐานะร่ำรวย และได้ใช้ความร่ำรวยของเขาแสวงหาความสุข โดยการแต่งงานกับผู้หญิงคนแล้วคนเล่า แต่ไม่เคยจริงจังกับใคร และในทั้งสามฉบับเขาเป็นตัวละครซึ่งช่วยทำให้มองเห็นถึงความซื่อสัตย์และจงรักภักดีของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีต่อสามีของเธอได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น

บทบาทของยะมะโตะริในมาดามบัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นจะมีปรากฏอยู่มากกว่าในอีกสองฉบับ โดยเขาจะมีบทบาทในบทที่ 8 ตลอดทั้งบท ขณะที่ในอีกสองฉบับนั้นเขาจะออกมาปรากฏตัวในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น ทั้งสามฉบับให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครตัวนี้แตกต่างกันอยู่เล็กน้อย คือ ในฉบับนวนิยายขนาดสั้นกล่าวว่าเขาเป็นเจ้าของบ้านที่ได้รับบำเหน็จบำนาญและได้ไปใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจะกลับมาเยี่ยมบ้านเป็นครั้งคราว และจากการตอบข้อซักถามระหว่างใจโจซึ่งและพ่อสื่อหาคู่ทำให้ทราบว่ายะมะโตะริเคยแต่งงานและหย่ามาแล้วสองครั้ง

"Sa-ay! How often he been marry?"

"But twice," the nakodo replied virtuously.

"An' both times divorce?"

He admitted that this was the case. ³²

³² John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.37.

ในฉบับละคร ยะมะโตะริมิได้เป็นเจ้าของเจ้าชาย หากแต่เป็นเพียงประชาชนคนหนึ่งของนครนิวยอร์ก ซึ่งเดินทางกลับมายังประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งคราว และทุกครั้งที่กลับมา เขาจะต้องแต่งงานใหม่ ข้อมูลดังกล่าวปรากฏอยู่ในคำสนทนาดังต่อไปนี้

Yamadori: Mr.Sharpless: always a pleasure to meet you here or in New York.

Sharpless: Thanks, Mr.Yamadori (...)

Yamadori: (To Sharpless) I am in Japan for two months-a pleasure trip. Do you blame me? (Pointing to Madame Butterfly)

Madame Butterfly: Aevery time he come home, get 'nother woman: must have mor'en eight now.

Yamadori: But I married them all ... 33

ส่วนในฉบับอุปรากร ยะมะโตะริเป็นเจ้าชายเช่นเดียวกันในฉบับนวนิยายขนาดสั้น แต่มิได้มีการเอ่ยอ้างถึงเลยว่าเขาใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในฉบับนี้ระบุว่ายะมะโตะริมีภรรยาอยู่หลายคน และได้หย่าขาดจากภรรยาทุกคนแล้ว

Butterfly (mocking him gracefully): You have taken so many wives by now, you should have grown used to it.

Yamadori: I married them all, and was set free by divorce. 34

นอกเหนือจากความแตกต่างเหล่านี้ ฉบับนวนิยายขนาดสั้นยังเป็นฉบับเดียวที่กล่าวถึงลักษณะภายนอกของยะมะโตะริซึ่งเผยให้เห็นว่าเขาเป็นคนสมัยใหม่ที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลตะวันตก

33 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.630.

34 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.44.

"... he was the average modern Japanese, with high-gibbeted trousers, high collar, high hat, and eye-glass" 35

แต่พฤติกรรมของยะมะโตะริในทั้งสามฉบับเหมือนกันคือ เขาพยายามที่จะเอาชนะใจโจโจ้ซึ่งโดยใช้ความร่ำรวยของเขาเป็นสิ่งล่อใจเธอ และเมื่อความร่ำรวยของเขาไม่อาจที่จะชนะใจผู้หญิงอย่างโจโจ้ซึ่ง เขาก็ยังได้พยายามที่จะพูดจาโน้มน้าวให้เธอเชื่อว่าฟิงเคอร์ตันจะไม่กลับมาร่วมชีวิตกับเธออีก ทว่าก็ไม่ประสบผลสำเร็จเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม ยังมีความแตกต่างอีกเล็กน้อยตรงที่ว่า ยะมะโตะริในฉบับทละครและฉบับอุปรากรได้ยุติความพยายามของเขาลงเพียงเท่านั้นและลากลับออกไปด้วยดี ส่วนในฉบับนวนิยายขนาดสั้น ยะมะโตะริยังคงพยายามต่อไปโดยการนำลูกของโจโจ้ซึ่งมาเป็นข้ออ้างพูดจาข่มขู่เธอว่า ถ้าเธอพาลูกไปอยู่กับฟิงเคอร์ตันในประเทศของเขา ลูกของเธอจะไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากผู้คนที่นั่น "In no other country are children esteemed as they are here. In America it is different. People deny them. They are left in a basket at some other person's door. But the person does not receive them. ... 36 แต่แทนที่คำพูดของเขาจะทำให้โจโจ้ซึ่งเปลี่ยนใจ เธอกลับขุ่นเคืองและขับไล่เขาไป การกระทำของยะมะโตะริตรงส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่ไม่ดีงามของเขาที่มีมากยิ่งขึ้นกว่าในสองฉบับหลัง

พฤติกรรมซึ่งไม่แตกต่างกันมากนักของยะมะโตะริไม่ว่าจะเป็นในมาดามบัตเตอร์ฟลายฉบับใดจึงส่งผลให้ภาพของตัวละครตัวนี้ในทั้งสามฉบับไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ เขาไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นคนดี แต่ก็ไม่ถึงกับเป็นคนเลว และในที่สุดแล้วการกระทำของเขาก็มิได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตของโจโจ้ซึ่งแต่อย่างใด

3.1.6 โกะโระ หรือพ่อสื่อหาคู่ เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญอีกตัวหนึ่งในมาดามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับ ด้วยเขาเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การแต่งงานระหว่างโจโจ้ซึ่ง

35 John Luther Long, *Madame Butterfly* p.39.

36 Ibid., p.43.

และฟังเคอร์ตันอุทานขึ้น และการแต่งงานครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดเรื่องราวความยุ่งยากต่างๆ ตามมา

บทบาทและบุคลิกลักษณะที่เหมือนกันของ โกะโระในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับคือ เขาเป็นชายผู้หนึ่งที่มียาชีพเป็นพ่อสื่อหาคู่ และยังเป็นผู้จัดการให้ฟังเคอร์ตันได้แต่งงานกับโจโจ้ซึ่งนอกจากนี้เขายังเป็นผู้จัดหาบ้านเช่าให้คนทั้งสองพำนักด้วย โกะโระเป็นคนที่เห็นแก่เงินและทำทุกอย่างได้เพื่อเงิน ในตอนแรกเขาจัดการให้โจโจ้ซึ่งได้แต่งงานกับฟังเคอร์ตัน แต่ต่อมาเมื่อฟังเคอร์ตันกลับไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว เขากลับเกลี้ยกล่อมให้โจโจ้ซึ่งแต่งงานใหม่กับ ชะมะโดะริซึ่งเป็นผู้ที่ฐานะร่ำรวย ทั้งนี้ โกะโระได้ใช้จิงหะที่โจโจ้ซึ่งกำลังประสบปัญหาด้านการเงินเข้ามาเกลี้ยกล่อมเธอ โดยอ้างว่าเขาหวังดีต่อเธอและต้องการจะช่วยเหลือเธอไม่ให้ลำบาก แต่แท้จริงแล้วนั้น โกะโระมิได้หวังดีต่อโจโจ้เลย เขาเกลี้ยกล่อมให้เธอแต่งงานกับ ชะมะโดะริซึ่งๆ ที่รู้ว่าชะมะโดะริไม่ใช่คนดีนักเพราะเห็นแก่ค่าตอบแทนที่จะได้รับเท่านั้น บุคลิกลักษณะของ โกะโระดังกล่าว จะเห็นได้คำพูดของโจโจ้ซึ่งและพฤติกรรมการแสดงออกของเขาซึ่งปรากฏในแต่ละฉบับดังนี้

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น

"Poor, nize liddle ole man," said she, with specious pity, in politest English; do not trouble with me. Do not arrive any more if it pains you."

"I must; you have no parents now-nor any one. You are outcast."

"Ah-h-h! But you will not permit me to suffer the lack?"

"But you will never be married!"

"Again?"

"Well-yes, again, then."

"How tarrible!"

He took this quite seriously, and became more cheerful.

"Yes; a beautiful woman like you must have a husband."

"Yaes. Thangs; I got one. Do you perhaps mean more?"

"I mean a Japanese husband." 37

ฉับบทยลคร

Madame Butterfly: Ah! Enter, Nakodo. (...) That's bad man. W'en my husband's gone'way, he try forget me marry again.

Nakodo: The rich Yamadori. Madame Butterfly Cho-Cho-San is very poor.

Madame Butterfly: (Bowng politely.) O, liddle ol'friend; those are my business. 38

ฉับบอุปการ

Butterfly: ... Oh! yes. Goro, as soon as B.F.Pinkerton was back at sea, started besieging me with prattle and gifts in order to bestow new husbands on me, now this one, now that one. At the moment he is promising me treasures on behalf of a nitwit

Goro (entering, in self-justification): The rich Yamadori. She's as poor as a churchmouse. All her relatives have disowned her. 39

อย่างไรก็ตาม บทบาทของโกะโระในฉบับนวนิยายขนาดสั้นจะหมดลงเมื่อทั้งเขาและพระมารดาถูกรักใจโจซึ่งขับไล่ให้ออกไปจากบ้านของเธอ แต่ในฉบับบทละคร โกะโระจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นจากเดิม คือ หลังจากที่ไม่สามารถเกลี้ยกล่อมโจซึ่งได้สำเร็จ เขายังคงพยายามต่อไป โดยการนำเรื่องของเธอลงไปพูดให้คนอื่นฟังอย่างเสียหาย ซึ่งเมื่อโจซึ่งรู้เรื่องเข้า เขา

37 John Luther Long, *Madame Butterfly* p.30-31.

38 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.629.

39 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.43.

จึงถูกเธอไล่แหงด้วยความโกรธแค้น ทั้งนี้โกะโระได้พูดแก้ตัวกับโจโจซึ่งว่า เขาเพียงแต่พูดว่า ลูกของโจโจซึ่งเป็นลูกที่พ่อแม่ไม่ต้องการ และจะไม่ได้รับการยอมรับในประเทศของผู้เป็นพ่อ

Nakodo: (Appearing.) I but said the child-(he points to the baby, whom Madame Butterfly instinctively shelters in her arms) was a badge of shame to his father. In his country, there are homes for such unfortunes and they never rise above the stigma of their class. They are shunned and cursed from birth. 40

นอกจากนี้ ในเวลาต่อมาโกะโระยังได้นำเรื่องของโจโจซึ่งและลูกของเธอไปบอกกับภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันอีกด้วย ซึ่งเขาได้ออกเหตุผลที่ทำเช่นนั้นแก่ชาร์ปเลสว่า หากมีอะไรเกิดขึ้นกับผู้หญิงสองคนนี้ เขาคิดว่าฟิงเคอร์ตันจะต้องเลิกกับโจโจซึ่ง และเมื่อนั้นโจโจซึ่งก็จะยอมแต่งงานกับยะมะโตะริ ตัวเขาก็จะได้รับค่าตอบแทนเป็นรางวัล

Nakodo: (To Sharpless.) Your excellency, I but thought if trouble came between the two woman, he would surely break with Cho-Cho-San, and then she would be glad to marry the rich Yamadori and I get big fee. 41

ส่วนในฉบับอุปรากร โกะโระจะมีบทบาทเพิ่มเติมเข้ามาเช่นเดียวกับในฉบับละคร ทว่าบทบาทของโกะโระสิ้นสุดลงหลังจากที่เขาถูกโจโจซึ่งไล่แหงเท่านั้น เห็นได้ว่าบทบาทของโกะโระที่เพิ่มเติมเข้ามานี้เป็นบทบาทที่สลับซับซ้อนกับบทบาทของยะมะโตะริในฉบับนวนิยายขนาดสั้น อีกทั้งการกระทำของเขาก็คล้ายคลึงกับการกระทำของยะมะโตะริด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้การเพิ่มเติม

40. David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.632.

41. Ibid., p.634.

บทบาทในส่วนนี้ เข้ามาจึงส่งผลให้ภาพของโกะโระในฉบับทะเลครและฉบับอุปรากรยิ่งเลวร้ายลงไปกว่าในฉบับนวนิยายขนาดสั้น

เมื่อมองภาพโดยรวมแล้ว ตัวละครโกะโระในมาตามัตเตอร์หลายทั้งสามฉบับจึงเป็นตัวละครที่น่าจะกล่าวได้ว่าเป็นคนไม่ดี เพราะเขาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปจนไม่เคยคำนึงถึงความเดือดร้อนของคนอื่น

3.1.7 อาตีเลด หรือเคท เป็นภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันซึ่งได้แต่งงานกับฟิงเคอร์ตันหลังจากที่เขากลับไปประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว บทบาทของเธอมีอยู่เพียงเล็กน้อยไม่ว่าจะเป็นในมาตามัตเตอร์หลายฉบับใดก็ตาม แต่กระนั้น อาตีเลด หรือเคท ก็คือผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นกับชีวิตของโจโจ้ซัง

ในมาตามัตเตอร์หลายทั้งสามฉบับ ตัวละครตัวนี้จะมีบุคลิกลักษณะที่ไม่แตกต่างกันเลย เธอเป็นหญิงที่มีจิตใจดีและมีความเมตตา กรุณา แม้จะเป็นชาวตะวันตกและเป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายของฟิงเคอร์ตัน แต่เธอก็มีเคยแสดงความรังเกียจ หรือดูถูกเหยียดหยามโจโจ้ซัง ทั้งยังยินดีจะรับลูกชายของฟิงเคอร์ตันซึ่งเกิดกับโจโจ้ซังไปอุปการะโดยมิได้รังเกียจแต่อย่างใด

ในฉบับนวนิยายขนาดสั้น อาตีเลดเริ่มมีบทบาทในตอนที่ 12 โดยเธอได้เดินทางมายังนางาซากิ จากนั้นเธอได้ปรากฏตัวขึ้นอีกครั้งในตอนที่ 14 โดยเธอได้เดินทางมาพบกับชาร์ปเลสที่สถานกงสุลอเมริกัน และเธอก็ได้พบกับโจโจ้ซังด้วยความบังเอิญโดยที่เธอไม่รู้ว่าโจโจ้ซังเป็นใคร แต่กระนั้นเธอก็ยังได้แสดงความเมตตา กรุณาต่อโจโจ้ซัง อีกทั้งยังทำให้โจโจ้ซังทราบว่าเธอคือภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันโดยไม่ได้ตั้งใจ เหตุการณ์ในส่วนนี้ทำให้อาตีเลดต้องกลายเป็นผู้ที่ทำร้ายจิตใจของโจโจ้ซังโดยไม่รู้ตัว

"Can you reach my husband at Kobe-by telegraph?"

He took up a writing-pad as he spoke.

"Lieutenant Pinkerton of the ___."

"One moment, for God's sake!"

It was too late. The eyes of the little woman in the chair were fixed on his. ...

As she advanced and saw Cho-Cho-San, she stopped in open admiration .

"How very charming-how lovely-you are, dear! Will you kiss me, you pretty little plaything!" 42

นอกจากนี้อาตีเลตยังมีบทบาทอีกเล็กน้อยในช่วงสุดท้ายของเรื่องเมื่อเธอได้มาหาโจโจซึ่งที่บ้าน เพื่อที่จะขอรับตัวลูกชายของฟิงเคอร์ตัน ไปอุปการะ แต่โจโจซึ่งได้พาลูกชายของเธอและซุสกีหนีไปเสียก่อน

ในมาตามบัตเตอร์ฟลายฉบับบทละคร บทบาทของเคทเริ่มต้นขึ้นเมื่อเธอได้มาตามหาฟิงเคอร์ตันที่บ้านของโจโจซึ่ง การที่เคทมาตามหาสามีของเธอพร้อมกับเปิดเผยสถานภาพของตัวเองที่บ้านโจโจซึ่งเช่นนี้ดูเหมือนจะเป็นการจงใจทำร้ายจิตใจโจโจซึ่ง แต่แท้จริงแล้วเคทมิได้มีเจตนาเช่นนั้น เธอเพียงแต่คิดไปว่าฟิงเคอร์ตันได้บอกเรื่องราวต่างๆ แก่โจโจซึ่งแล้วจึงมีทันได้ระวังคำพูดของตัวเอง ทั้งนี้เคทได้แสดงให้เห็นถึงจิตใจที่ติงามของเธอ โดยการกล่าวคำพูดแสดงความสงสารเห็นใจต่อโจโจซึ่งและเอ่ยปากขอรับลูกชายของโจโจซึ่งไปอุปการะเลี้ยงดูเพื่อที่จะได้ทำอะไรให้แก่ลูกของเธอบ้าง

Kate: ... Why, you poor little play thing ... who in the world could blame you or... call you responsible ... you pretty little plaything

(Takes Madame Butterfly in her arms.) (...)

Kate: Won't you let me do something for the child? (...)

Madame Butterfly: No! Can look ... no can touch...

42 John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.79-80.

Kate: Let us think first of the child. For his own good ...
 Let me take him home to my country ... I will do all I would do
 for my own. 43

เคทมีบทบาทอีกเล็กน้อยในตอนสุดท้ายของเรื่อง โดยเธอได้กลับมาหาโจโจซึ่งอีกครั้งหนึ่งพร้อมกับ
 ฟิงเคอร์ตัน แต่เมื่อมาถึงโจโจซึ่งก็ได้ปลิดชีพตัวเองไปแล้วและกำลังจะสิ้นใจ

ส่วนในฉบับอุปรากรนั้น เคทได้เดินทางมานางาซากิพร้อมกับฟิงเคอร์ตัน และยังสามารถมา
 ที่บ้านของโจโจซึ่งพร้อมกับฟิงเคอร์ตันและชาร์ปเลสด้วย ในฉบับนี้เคทได้แสดงให้เห็นว่า เธอ
 พยายามหลีกเลี่ยงที่จะทำร้ายจิตใจของโจโจซึ่ง โดยเธอมิได้เข้าไปในบ้านของโจโจซึ่งพร้อมกับ
 ฟิงเคอร์ตันและชาร์ปเลส หากแต่ได้ยืนคอยอยู่ในสวน อีกทั้งเธอยังได้ขอร้องให้ซุซูกิช่วยพูดกับ
 โจโจซึ่งถึงเรื่องที่จะขอรับลูกชายของโจโจซึ่งไปอุปการะ

Kate and Suzuki enters from the garden. Kate stopping at the
 foot of the terrace.

kate (gently to Suzuki:) Will you tell her?

Suzuki: I promise.

Kate: And you'll advise her to let me have him? ... 44

แต่ยังไม่ทันที่ซุซูกิจะได้พูดจากับโจโจซึ่ง เธอก็ลงมาจากข้างบนพอดี และได้เผชิญหน้ากับเคท
 บทบาทของเคทสิ้นสุดลงหลังจากที่เธอได้พูดจากลลงกับโจโจซึ่งเรื่องที่จะขอรับลูกของโจโจซึ่งไป
 อุปการะเท่านั้น

43 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.634-635.

44 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.66-67.

แม้จะมีอาชีพปฏิเสธได้ว่า อาตีเลต หรือเคท มีส่วนสำคัญที่ทำให้ชีวิตคู่ของโจโจ้ต้องพังทลายลง อันเป็นผลให้ชีวิตของโจโจ้ต้องพบกับโศกนาฏกรรม แต่ทั้งนี้เหตุการณ์ที่ตัวละครตัวนี้แสดงออกมาในมาตามบัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับย่อมชี้ให้เห็นว่า เธอมีใช้ตัวละครที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งเรียกกันว่า นางร้าย หรือนางอิจฉา (villain) แต่อย่างไร

3.1.8 ทรัมเบิล เป็นลูกชายของโจโจ้ซึ่งเกิดกับหญิงเคอร์ตันภายหลังจากที่เขาถูกเรียกตัวกลับไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว

ในทั้งสามฉบับ โจโจ้ตั้งชื่อให้เขาว่าทรัมเบิล โดยฉบับนวนิยายขนาดสั้นได้กล่าวถึงสาเหตุที่เธอตั้งชื่อให้เขาเช่นนี้ว่าเป็นเพราะชาวญี่ปุ่นจะนิยมตั้งชื่อชั่วคราวให้เด็กก่อนและเมื่อถึงเวลาอันสมควรจึงจะตั้งชื่อถาวรให้ ฉะนั้นโจโจ้จึงตั้งชื่อนี้แก่เขาเพื่อให้มีความหมายตรงข้ามกับชื่อที่ตั้ง โดยเธอจะรอคอยให้หญิงเคอร์ตันกลับมาเป็นผู้ตั้งชื่อถาวรแก่เขาด้วยตัวเอง

... Every Japanese baby begins with a temporary name; it may be anything, almost, for the little time. She was quite sure he would like the way she had named him Trouble-meaning joy. That was his oblique way. As for his permanent name, -he might have several others before, -that was for him to choose when he returned. ... 45

ฉบับบทละครกล่าวถึงสาเหตุของการตั้งชื่อไว้เช่นเดียวกับฉบับนวนิยายขนาดสั้น ต่างกันเพียงว่า โจโจ้รอคอยให้หญิงเคอร์ตันกลับมาเปลี่ยนชื่อของทรัมเบิลเป็น "จอย" (Joy) จะเห็นได้จากคำพูดของโจโจ้ที่กล่าวแก่ชาร์ปเลสว่า "Japanese bebbly always change it name.

45 John Luther Long, *Madame Butterfly* p.12.

I was thinkin' some day we'n he come back chang it to Joy. 46 ส่วนฉบับ
 อุปรากรกล่าวถึงสาเหตุของการตั้งชื่อว่าเป็นเพราะโจโจซึ่งต้องการจะบอกถึงความทุกข์ของเธอ
 และรับเบิลที่ต้องรอคอยฟังเคอร์ตัน อีกทั้งยังต้องการจะบอกให้รู้ว่าเธอและเขาจะเป็นสุขได้ก็
 ต่อเมื่อฟังเคอร์ตันกลับมา ทั้งนี้จะเห็นได้จากคำตอบของโจโจซึ่งซึ่งตอบแก่ชาร์ปเลสเมื่อเขากถาม
 ถึงชื่อของรับเบิลดังนี้ "(To the baby): Answer: Today my name is Trouble.
 (To Sharpless:) But tell his father, in a letter: On the day he
 returns , I will be called Joy, Joy!" 47

มาตามัตเตอร์ฟลายทั้งสามฉบับให้ภาพของรับเบิลตรงกันคือ เขาเป็นเพียงเด็กเล็กๆ
 ที่ยังไม่รู้ประสีประสา และมีลักษณะภายนอกที่แตกต่างจากเด็กญี่ปุ่นคนอื่นๆ ซึ่งในแต่ละฉบับจะให้
 รายละเอียดแตกต่างกันดังนี้

ฉบับนวนิยายขนาดสั้นระบุว่ารับเบิลมีตาสีม่วงและไม่มียม ดังจะเห็นได้จากคำพูดของ
 โจโจซึ่งที่พูดกับซุสกีว่า "Now did any one ever hear of a Japanese baby with
 purple eyes?" ... "Nor yet so bald of his head?" 48 ส่วนฉบับบทละครระบุ
 ว่ารับเบิลมีตาและผมสีเดียวกับฟังเคอร์ตัน โดยระบุไว้แต่เฉพาะสีของตาว่าเป็นสีฟ้า ดังจะเห็น
 ได้จากคำพูดของโจโจซึ่งที่พูดกับชาร์ปเลสว่า "(Showing a picture of Pinkerton's.)
 Look! Look! (Holding it up beside the child's face.) Tha's jus'his
 face, same blue eye." 49 และฉบับอุปรากรระบุว่ารับเบิลมีตาสีฟ้าและผมสีทอง ดังจะ
 เห็นได้จากคำพูดของโจโจซึ่งที่พูดกับชาร์ปเลสเช่นเดียวกันว่า "Who ever saw a Japanese

46 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.632.

47 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.51.

48 John Luther Long, *Madame Butterfly* p.14.

49 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.632.

child with blue eyes? And his mouth? And the curls of pure gold?" 50

บทบาทของทริบเบิลมีน้อยมากใน*มาดามบัตเตอร์ฟลาย*ทั้งสามฉบับ ทั้งนี้เพราะเขามี
 ได้มีเหตุการณ์โดยตรงใดๆ ในเรื่องเลย หากแต่ตัวละครตัวนี้ก็กลับมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเขา
 เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผิงเคอร์ตันต้องกลับมางานาซากิอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุที่ต้องการจะรับตัว
 เขาไปอุปการะเลี้ยงดูในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในที่สุดแล้ว ทริบเบิลในฉบับนวนิยายขนาดสั้น
 เขาไปอุปการะเลี้ยงดูในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในที่สุดแล้ว ทริบเบิลในฉบับนวนิยายขนาดสั้น
 ได้อยู่กับแม่ของเขาต่อไป ขณะที่ในฉบับบทละครและฉบับอุปรากร ทริบเบิลต้องกำพร้าแม่และต้อง
 ตกอยู่ในความดูแลของพ่อซึ่งไม่เคยเลี้ยงดูเขามาเลย อีกทั้งยังต้องไปอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งใหม่
 และมีแม่ใหม่เป็นหญิงอเมริกัน

3.2 ตัวละครประกอบ นอกเหนือจากตัวละครสำคัญทั้งแปดนี้ *มาดามบัตเตอร์ฟลาย*
 ทั้งสามฉบับยังมีตัวละครประกอบซึ่งไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องอีกจำนวนหนึ่ง โดย
 ในแต่ละฉบับจะมีตัวละครประกอบมากน้อยแตกต่างกันไปดังนี้คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบตัวละครประกอบในมาตราบัญญัติหลายทั้งสามฉบับ

ฉบับนวนิยายขนาดสั้น	ฉบับบทละคร	ฉบับอุปรากร
- ชาร์ย	-	-
- ญาติพี่น้องของโจโจ้ซัง (ไม่ระบุว่าใครบ้าง)	- ญาติพี่น้องของโจโจ้ซัง (ไม่ระบุว่าใครบ้าง)	- ญาติพี่น้องของโจโจ้ซังซึ่ง ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - มารดา - บ้า - ลูกพี่ลูกน้อง - ลุงซึ่งบวชเป็นพระ - ลุงที่มีชื่อว่า ยะกุซึเดะ (Yakuside)
-	-	- ข้าหลวงประจำเมือง นางาซากิ
-	-	- นายทะเบียน
-	-	- เพื่อนหญิงของโจโจ้ซัง
-	- คนรับใช้ของยะมะโตะริ	- คนรับใช้ของยะมะโตะริ
-	-	- คนรับใช้ของฟิงเคอร์ตัน

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า มาตราบัญญัติหลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นมีตัวละครประกอบอยู่ไม่มากนัก และตัวละครประกอบเหล่านี้จะมีบทบาทน้อยมาก กล่าวคือ ชาร์ยจะมีบทบาทเพียงเล็กน้อยในตอนเปิดเรื่องโดยเขาเป็นผู้แนะนำให้ฟิงเคอร์ตันแต่งงานกับผู้หญิงญี่ปุ่น และญาติพี่น้องของโจโจ้ซังก็มีบทบาทอยู่เพียงเล็กน้อยในบทที่ 3 โดยพวกเขาได้มาขอพบฟิงเคอร์ตันและประกาศตัดขาดจากโจโจ้ซัง แต่เนื่องจากฉบับบทละครและฉบับอุปรากรได้ตัดเนื้อเรื่องในส่วนที่เป็นบทบาทของชาร์ยออกไปทั้งหมด ฉะนั้นตัวละครตัวนี้จึงไม่มีปรากฏอยู่ในทั้งสองฉบับดังกล่าว ส่วนในฉบับบทละครนั้น แม้จะมีการเอ่ยอ้างถึงญาติพี่น้องของโจโจ้ซังอยู่บ้าง แต่ญาติพี่น้องของโจโจ้ซังก็ได้

มีบทบาทปรากฏอยู่ในฉากใดฉากหนึ่งของเรื่องเลย อย่างไรก็ตาม ฉับบทละครยังมีตัวประกอบ ซึ่งเพิ่มเติมเข้ามาจากฉับนวนิยายขนาดสั้นด้วย ตัวละครดังกล่าวนี้คือ คนรับใช้ของยะมะโตะริ หากแต่ตัวละครตัวนี้มีได้มีบทบาทอะไรในเรื่องแม้แต่น้อย เพราะเป็นแต่เพียงผู้คอยติดตามรับใช้ ยะมะโตะริเท่านั้น

ในส่วนของฉับอุปรากรนั้น จะมีตัวละครประกอบมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับฉับอื่นๆ ทั้งนี้ตัวละครประกอบในฉับนี้จะมีทั้งที่นำมาจากฉับนวนิยายขนาดสั้นและฉับบทละคร และที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ ตัวละครที่นำมาจากสองฉับก่อนหน้าก็คือ ญาติพี่น้องของโจโจ้ซัง และคนรับใช้ของยะมะโตะริ หากแต่ในฉับนี้ได้รับลงไปด้วยว่าญาติพี่น้องของโจโจ้ซังมีใครบ้าง ส่วนตัวละครที่เพิ่มเติมเข้ามาใหม่ในฉับนี้ได้แก่ ข้าหลวงประจำเมืองนางาซากิและนายทะเบียนซึ่งมีบทบาทในฐานะของผู้ประกอบพิธีแต่งงานให้แก่โจโจ้ซังและฟิงเคอร์ตัน นอกจากนี้ยังมีบรรดาเพื่อนหญิงของโจโจ้ซังซึ่งมาร่วมในงานวิวาห์ และคนรับใช้ของฟิงเคอร์ตัน ซึ่งก็คือ คนรับใช้ชายสองคนที่ โกะโระเรียขมาแนะนำให้ฟิงเคอร์ตันรู้จักพร้อมกับซุสึกิ สาเหตุที่ฉับอุปรากรมีตัวละครเพิ่มเข้ามา มากกว่าฉับอื่นๆ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามานั้นเอง

4. สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

มาตามัตเตออร์ฟลาวฉับนวนิยายขนาดสั้นใช้สถานที่ในการดำเนินเรื่องสามแห่งด้วยกัน โดยเรื่องราวส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นภายในบ้านของโจโจ้ซัง ยกเว้นเหตุการณ์การสนทนา ระหว่างฟิงเคอร์ตันและซาร์ยในบทที่ 1 ซึ่งเกิดขึ้นบนดาดฟ้าเรือ และเหตุการณ์ในช่วงที่โจโจ้ซังได้พบกับซาร์ปเลสที่สถานกงสุลอเมริกันซึ่งอยู่ระหว่างบทที่ 9 ถึงบทที่ 11 และบทที่ 13 ถึงบทที่ 14

ทั้งนี้ลองจะไม่ให้ความสำคัญกับสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องเท่าใดนัก ดังจะเห็นได้ว่า เขาจะไม่ให้รายละเอียดของสถานที่แต่ละแห่งไว้เลย อย่างไรก็ตาม จากข้อความที่ปรากฏอยู่ในตอนต้นของบทที่ 2 ทำให้สามารถมองเห็นภาพของบ้านซึ่งฟิงเคอร์ตันเข้าไปเป็นที่พำนักของเขาและโจโจ้ซังได้ว่า บ้านหลังนี้เป็นบ้านแบบญี่ปุ่นซึ่งสร้างด้วยกระดาษ

Some clever Japanese artisans then made the the paper walls of the pretty house eyeproof, and, with their own adaptations of American hardware, the openings cunningly lockable. The rest was was Japanese. 51

และจากข้อความในตอนต้นของบทที่ 12 ยังทำให้ทราบได้ว่า บ้านหลังนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาฮิเกาชิ (Higashi)

From that time until the seventeenth of September not a ship entered the harbor but under the scrutiny of the glass that Lieutenant Pinkerton had left at the little house on Higashi hill to read his signals aboard. 52

นอกจากนี้ จากการใช้ใจโจซึ่งสามารถมองเห็นเรือของฟิงเคอร์ตันและเรือโดยสารของอาดีเลด ซึ่งจอดอยู่ที่ท่าเรือได้จากบ้านของเธอ ยังทำให้ทราบได้อีกว่า เนินเขาซึ่งเป็นที่ตั้งของบ้านหลังนี้ ตั้งอยู่เหนืออ่าว ดังนั้นจากตัวบ้านจึงสามารถมองเห็นท่าเรือของเมืองนางาซากิได้อย่างชัดเจน

ส่วนในฉบับทละคร เรื่องราวทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องจะเกิดขึ้นภายในสถานที่เพียงแห่งเดียวเท่านั้น นั่นคือ ในบ้านของใจโจซึ่ง สาเหตุที่เบลาสโคเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องจากเดิมซึ่งมีอยู่สามแห่งเหลือเพียงแห่งเดียวนั้น เป็นเพราะบทละครของเขาเป็นบทละครองค์เดียวซึ่งใช้ระยะเวลาในการแสดงเพียง 15-40 นาที ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ฉะนั้นข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการแสดงจึงไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สถานที่ในการดำเนินเรื่องมากกว่าหนึ่งแห่ง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องหลายแห่งย่อมจะต้องเพิ่มเวลาในการเปลี่ยนฉากบนเวทีเข้าไปอีก

51 John Luther Long, *Madame Butterfly* p.4.

52 Ibid., p.68.

ทว่าในขณะที่มาดามบัตเตอร์ฟลายฉบับนวนิยายขนาดสั้นไม่ได้ให้รายละเอียดของสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องไว้แต่อย่างใด แต่ในฉบับบทละคร เบลาสโกได้กล่าวถึงสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องไว้อย่างละเอียด โดยเขาได้บรรยายให้เห็นถึงสถานที่ตั้งของบ้านและสภาพภายในบ้าน ตลอดจนข้าวของเครื่องใช้ที่มีอยู่ในบ้าน ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวนี้ เบลาสโกได้เขียนไว้ในช่วงต้นของเรื่องก่อนที่ละครจะเปิดฉากขึ้นมา

The play takes place in Japan in Madame Butterfly's little house at the foot of Higashi, facing the harbor. Everything in the room is Japanese save the American locks and bolts on the doors and windows and an American flag fastened to a tobacco jar. Cherry blossoms are abloom outside, and inside, a sword rack, a shrine on which lie a sword and a pair of men's slippers, a chest of drawers on top of which is a tray containing two red poppies, rouge, powder, and hair ornaments, a stand for the tobacco jar and tea, are the only pieces of furniture in the room. 53

การที่เบลาสโกให้รายละเอียดของสถานที่มากกว่าลองคงเพราะผลงานของเขาเป็นบทละครนั่นเอง เนื่องจากการให้รายละเอียดของสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องถือเป็นลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของละครเวที ดังเช่นที่ สุวรรณี อุดมพล กล่าวไว้ว่า "ผู้ประพันธ์จะต้องให้รายละเอียดว่าเป็นสถานที่ใด เวลาไหน มีเครื่องประกอบฉากเด่นๆ อะไรบ้าง เครื่องใช้อะไรบ้างที่จำเป็นจะต้องมี" 54 การให้รายละเอียดของสถานที่และเครื่องประกอบฉากจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดฉากบนเวทีให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับที่ผู้ประพันธ์จินตนาการไว้มากที่สุด และในกรณีที่

53 David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.627.

54 สุวรรณี อุดมพล, *วรรณกรรมกรรมการแสดงของไทย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, ม.ป.ป.), หน้า 171.

อาจจะใช้ตัวละครสำหรับอ่าน ก็จะช่วยให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการฉากบนเวทีได้

มาตามัตเตอร์ฟลายฉบับอุปรากรใช้สถานที่ในการดำเนินเรื่องสองแห่งคือ บ้านของโจโจ้ซังและสวน ทั้งนี้เรื่องราวในช่วงต้นขององก์ที่ 1 ซึ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ในช่วงที่โกะโรระพาพิงเคอร์ตันเดินชมบ้าน รวมทั้งเรื่องราวทั้งหมดในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 จะเกิดขึ้นภายในบ้านของโจโจ้ซังเช่นเดียวกับในฉบับบทละคร โดยบ้านนั้นตั้งอยู่บนเนินเขาติดทะเลเช่นเดียวกับในฉบับนวนิยายขนาดสั้นและฉบับบทละคร หากแต่ในฉบับนี้มีได้ระบุชื่อของเนินเขาไว้แต่อย่างใด ฉบับอุปรากรได้บรรยายลักษณะของบ้านไว้ในบทสนทนาระหว่างพิงเคอร์ตันและโกะโรระดังนี้

Pinkerton (surprise): ... And ceiling and walls ...

Goro (amused): Come and go, back and forth, according to whether you want to give the same living space a new look or its old look.

Pinkerton (in search of something): Where is the bridal chamber?

Goro (pointing out two areas): Here or there ... depending ...

Pinkerton: That has a false bottom, too! The parlor?

Goro (showing the terrace): Here it is!

Pinkerton (thunderstruck): Outdoors?

Goro (closing a partition): One side glides ...

Pinkerton: I understand! ... I understand! The other ...

Goro: Slides!

Pinkerton: And the whimsical domicile...

Goro (defensively): Solid as a tower from the ground up to the roof.

Pinkerton: The house folds up like an accordion! 55

55 Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.3-4.

ส่วนเรื่องราวในองก์ที่ 1 ซึ่งกล่าวถึงพิธีวิวาห์ระหว่างฟิงเคอร์ตันและโจโจซังจะเกิดขึ้นในสวน ซึ่งอยู่ภายในบริเวณบ้านอันเป็นสถานที่ที่เพิ่มเติมเข้ามาจากสองฉบับแรก การเพิ่มเติมสถานที่แห่งนี้เข้ามาจึงเป็นผลมาจากการเพิ่มเติมเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามานั้นเอง แต่เนื่องจากสถานที่ที่เพิ่มเข้ามาดังกล่าวคือสวนซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณบ้านของโจโจซัง ดังคำบรรยายในอุปรากรที่ว่า "They enter the garden." ⁵⁶ ซึ่งกล่าวขึ้นหลังจากที่โกะโระระนำฟิงเคอร์ตันเดินชมบ้านเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นแม้จะมีการเปลี่ยนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องจากบ้านมาเป็นสวน และจากสวนมาเป็นบ้าน ก็มิได้ทำให้ต้องเกิดความยุ่งยากและเสียเวลาในการจัดฉากบนเวทีมากนัก

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่อง

ในมาตรา *บัตเตอร์ฟลาย* ฉบับนวนิยายขนาดสั้น ลองได้กำหนดให้มีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นหลายเหตุการณ์นับตั้งแต่เปิดเรื่องขึ้นมาในบทที่ 1 จบจนกระทั่งปิดเรื่องลงในบทที่ 15 ดังนั้นเรื่องของลองจึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องที่ยาวนานพอสมควร ทั้งนี้แม้ว่าลองจะมีได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า นับตั้งแต่เมื่อฟิงเคอร์ตันเดินทางมายังนางาซากิในบทที่ 1 จนถึงช่วงเวลาที่เขาได้กล่าวไว้ในตอนต้นของบทที่ 4 ว่าฟิงเคอร์ตันได้ใช้ชีวิตอยู่กับโจโจซังมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง และหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันจากไป โจโจซังก็ได้ให้กำเนิดบุตรชายคนหนึ่งแก่เขา "And after his going, in the whimsical delight they had practised together, she named the baby, when it came, Trouble" ⁵⁷ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อความส่วนนี้แล้ว จึงอาจจะประมาณการได้ว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องจากบทที่ 1 จนถึงบทที่ 4 ต้องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องจากบทที่ 4 ถึงบทที่ 15 นั้น ก็มีได้มีการระบุ

⁵⁶ Ibid., p.4.

⁵⁷ John Luther Long, *Madame Butterfly*, p.12.

ไว้อย่างเด่นชัดเช่นกัน แต่ทั้งนี้ลองได้กล่าวถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ไว้อย่างคร่าวๆ โดยเขาได้กำหนดให้เรื่องราวในบทที่ 4 เริ่มต้นขึ้นในวันหนึ่งหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันกลับไปประเทศสหรัฐอเมริกาได้ชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว ในวันนั้นโกะโระได้มาหาโจโจ้ซึ่งที่บ้าน และหลังจากนั้นอีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมา เขาได้พาขะมะโตะริมาหาเธอ ต่อจากนั้นอีกไม่กี่วันโจโจ้ซึ่งได้ไปที่สถานกงสุลอเมริกัน และเธอได้รอคอยฟิงเคอร์ตันอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง จึงได้เห็นเรือของเขาแล่นเข้ามาจอดเทียบท่า ในวันที่เธอเห็นเรือของฟิงเคอร์ตันนั้น เธอได้เผ้าคอยเขาอยู่ตลอดทั้งคืน แต่เขาก็ไม่กลับมา

จากนั้นอีกหลายวันต่อมาโจโจ้ซึ่งได้เห็นเรือโดยสารลำหนึ่งจอดอยู่ที่ท่าเรือ อีกทั้งยังได้เห็นฟิงเคอร์ตันปรากฏตัวขึ้นพร้อมกับหญิงสาวมทองผู้หนึ่ง หากแต่ในวันรุ่งขึ้นเธอก็กลับไม่เห็นเรือของฟิงเคอร์ตันจอดอยู่ในที่เดิม และในเวลาต่อมาโจโจ้ซึ่งได้กลับไปหาซาร์ปิลอีกครั้ง ซึ่งทำให้เธอได้พบกับภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตัน เมื่อกลับมาถึงบ้านเธอก็ตัดสินใจที่จะฆ่าตัวตาย แต่ได้ล้มเลิกพร้อมทั้งพาลูกของเธอหนีไปในคืนนั้น และเรื่องจบลงในวันรุ่งขึ้นเมื่อภรรยาคนใหม่ของฟิงเคอร์ตันได้มาหาโจโจ้ซึ่งที่บ้าน แต่ไม่พบใครเลย ช่วงเวลาซึ่งลองได้กล่าวไว้อย่างคร่าวๆ นี้ ทำให้สามารถรู้ได้ว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องจากบทที่ 4 ถึงที่ 15 นั้นกินเวลายาวนานหลายวัน แต่ก็ไม่อาจจะระบุระยะเวลาที่แน่นอนได้

อย่างไรก็ตาม อาจประมาณการได้ว่าระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของ *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* นับวันขยายขนาดสั้นจากบทที่ 1 จนถึงที่ 15 ต้องเป็นระยะเวลาเกินกว่าหนึ่งปี

หากแต่ใน *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* บทละคร คำพูดของซุสกีบอกให้ทราบว่าฟิงเคอร์ตันจากไปเป็นระยะเวลาสองปี "This money hav'kep' us two year ..." ⁵⁸ ทั้งนี้ทละครของเบลาสโกได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเพียงหนึ่งวันกับอีกหนึ่งคืนเท่านั้น โดยเรื่องราวของบทละครได้เริ่มต้นขึ้นในวันหนึ่งภายหลังจากที่ฟิงเคอร์ตันจากไปเป็นเวลา

⁵⁸ David Belasco, "Madame Butterfly," in *Representative American Plays: From 1767 to the Present Day*, p.627.

สองปี ในวันนั้นชาร์ปเลสได้มาที่บ้านของโจโจซึ่ง ติดตามด้วยการมาของชะมะโตะริและเรือของฟิงเคอร์ตัน ซึ่งเหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน หลังจากนั้นโจโจซึ่งได้เฝ้าคอยฟิงเคอร์ตันอยู่ตลอดทั้งคืน และในเช้าวันรุ่งขึ้นฟิงเคอร์ตันก็ได้กลับมาที่บ้านของโจโจซึ่งพร้อมกับชาร์ปเลส โดยมีเคทติดตามมาในภายหลัง เมื่อเคทกลับไปแล้ว โจโจจึงได้ทำการผลิตชิ้นตัวเอง และเรื่องราวของบทละครก็จบลงด้วยการมาของเคทและฟิงเคอร์ตันภายหลังการกระทำอัตวินิบาตกรรมของโจโจซึ่ง

แม้ว่าเบลาสโคจะสามารถใช้การสมมติเวลาในบทละครของเขาได้เช่นเดียวกับในนวนิยายขนาดสั้นของลอง แต่เนื่องจากละครมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ใช้ในการแสดงในขณะที่นวนิยายไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาที่ใช้ในการอ่าน ฉะนั้นถ้าเวลาที่สมมติในบทละครแตกต่างจากเวลาที่ใช้ในการแสดงมากเกินไปก็ย่อมจะทำให้ละครขาดความสมจริงลงไปมาก เมื่อเป็นเช่นนั้น ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องที่ค่อนข้างยาวนานในเรื่องของลอง คือสองปีเศษ จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในบทละครของเบลาสโคซึ่งเป็นบทละครขนาดสั้นที่ใช้เวลาในการแสดงเพียง 15-40 นาที ด้วยเหตุนี้เบลาสโคจึงได้กำหนดให้เรื่องราวในบทละครของเขาดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและจบลงในระยะเวลาดังกล่าว เพียงหนึ่งวันกับอีกหนึ่งคืน

ส่วนในฉบับอุปรากรนั้น ข้อความในจดหมายของฟิงเคอร์ตันที่เขียนมาถึงชาร์ปเลสบอกให้รู้ว่าฟิงเคอร์ตันจากไปเป็นเวลาสามปี ข้อความดังกล่าวมีใจความว่า "My friend, please look up that lovely flower of a girl. Since those happy days, three years have gone by ..." ⁵⁹ ถึงแม้ว่าระยะเวลาที่ฟิงเคอร์ตันจากโจโจซึ่งไปในฉบับอุปรากรจะแตกต่างจากฉบับบทละคร ทว่าระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องในฉบับอุปรากรจะคล้ายคลึงกับในฉบับบทละครมาก โดยเฉพาะในองก์ที่ 2 และองก์ที่ 3 นั้น จะใช้ระยะเวลาในการดำเนินเรื่องหนึ่งวันกับอีกหนึ่งคืนเช่นเดียวกับในฉบับบทละคร แต่ทั้งนี้การเพิ่มเนื้อเรื่องในองก์ที่ 1 เข้ามาในฉบับอุปรากรได้ส่งผลให้ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของฉบับอุปรากรตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องต้องขยายออกไปจากฉบับบทละคร โดยเรื่องราวในองก์ที่ 1 จะเกิดขึ้นภายหลัง

⁵⁹ Giacomo Puccini, *Madama Butterfly*, p.47

ในวัน จากนั้นจึงได้มีการสมมติให้วันเวลาผ่านไปสามปีก่อนที่เรื่องราวในองก์ที่ 2 จะเริ่มต้นขึ้น

จากการศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ทั้งสามฉบับจะเห็นได้ว่า ทั้งสามฉบับมีแก่นเรื่องและโครงเรื่องที่เหมือนกัน รวมทั้งยังมีเนื้อหาหลักที่เหมือนกันด้วย แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่ส่งทอดถึงกันอย่างชัดเจน แต่กระนั้น ทั้งสามฉบับก็มีสิ่งที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เนื้อหาในส่วนที่เป็นรายละเอียดของ *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* แต่ละฉบับจะเป็นส่วนที่ได้รับการปรับเปลี่ยนไปมากที่สุดเมื่อมีการดัดแปลง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ในรูปแบบหนึ่งมาสู่อีกรูปแบบหนึ่ง โดยการดัดแปลง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ฉบับนวนิยายขนาดสั้นมาเป็นละครก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อรายละเอียดของเนื้อหามากกว่าการดัดแปลงบทละครมาเป็นอุปรากร

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำเรื่องของลองมาดัดแปลงเป็นบทละคร และจากการนำบทละครมาดัดแปลงเป็นอุปรากรชี้ให้เห็นว่า แม้เรื่องของลองเป็นเพียงนวนิยายธรรมดาๆ เรื่องหนึ่ง แต่นวนิยายเรื่องนี้จะต้องมีเนื้อเรื่องที่ต้องกับรสนิยมของผู้คนอยู่มาก ด้วยเหตุนี้เมื่อเบลาสโค้นำเรื่องของลองมาดัดแปลงเป็นบทละครโดยปรับเปลี่ยนรายละเอียดต่างๆ ของเรื่องให้เหมาะสมกับการนำมาแสดงบนเวที และเพิ่มเติมอารมณ์สะเทือนใจให้เกิดกับผู้ชมมากยิ่งขึ้นกว่าที่ผู้อ่านเคยได้รับจากการอ่านเรื่องของลอง บทละครของเบลาสโคจึงประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และเมื่อปูซิชินีนำบทละครของเบลาสโคที่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการแสดงบนเวทีแล้วมาดัดแปลงเป็นอุปรากรโดยการสอดใส่ทำนองเพลงและดนตรี พร้อมทั้งเพิ่มเติมรายละเอียดบางประการเพื่อแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของอุปรากรของเขา เนื้อเรื่องที่สะเทือนอารมณ์ ผสมผสานกับทำนองดนตรีอันแสนไพเราะอ่อนหวาน ผนวกกับความงดงามของศิลปะแขนงต่างๆ จึงทำให้อุปรากรเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ได้รับความสำเร็จอย่างสูงสุดจนกลายมาเป็นต้นแบบให้ประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทย นำไปสร้างสรรค์เป็นงานวรรณกรรมเรื่องใหม่ ซึ่งจะได้ศึกษาถึงอิทธิพลของเรื่อง *มาตามบัตเตอร์ฟลาย* ที่มีต่อวรรณกรรมไทยในบทที่ 3 ต่อไป